

junij/julij
2004

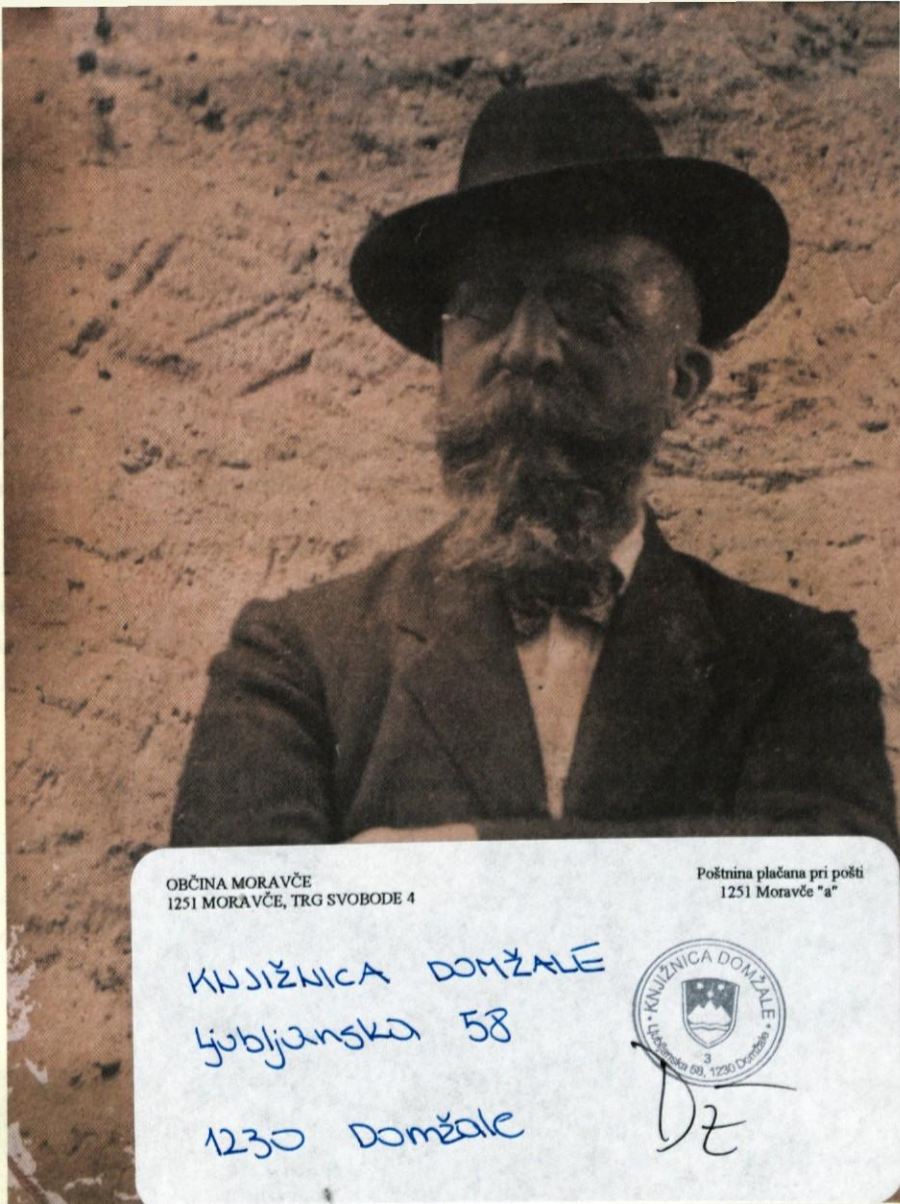
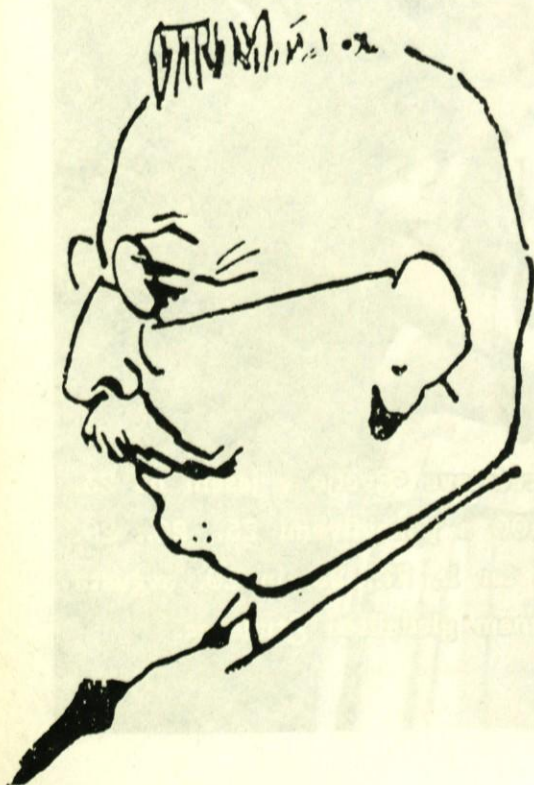
Številka 6
Letnik V

Novice iz Moravške doline

Maks Pirnat (24.9.1875-6.1.1933)

**Zg. Tuštanj – Ljubljana
– Dunaj – Gradec – Idrija –
Kranj – Maribor – Ljubljana**

*Postal profesor, med drugim služboval v
Idriji, ki mu je ostala v lepem spominu.
Tu si je ustvaril tudi družino.
Pisal poljudnoznanstvene članke o
znanih Slovencih, potopisne članke ipd.*

*Maks Pirnat,
profesor ~~1875~~ r. r. na državni
gimnaziji v Kranju.*

Organizator Grajskih večerov 2004
vabi
v atrij gradu Tuštanj
še na dve prireditvi tega poletja,
ki bosta na sporedu:

v soboto, 24. 7. 2004, ob 21.00

Ex tempore Društva likovnih umetnikov Ljubljana

Tako kot preteklo leto bodo tudi v letošnjem letu slikarji ustvarjali v Moravški dolini in prenesli na platno marsikatero znamenitost, ki jo boste lahko kupili na zaključni prireditvi to soboto. Ostale slike bodo na ogled vse poletje v atriju do javne dražbe, ki bo konec avgusta.

v soboto, 28. 8. 2004, ob 20.30

Veliki koncert opernih arij in ostalih samo- spevov. Z nami bo svetovno znani tenorist JANEZ LOTRIČ,

pevec, ki nastopa po vsem svetu od dunajske državne opere do japonske, veronske opere in drugod. Boste prišli poslušat kralja visokih C-jev? To bo gotovo višek letošnje sezone, zato ne zamudite te enkratne prilike.

Organizator si v primeru objektivnih okoliščin pridržuje pravico do spremembe programa.

Prav tako ste vabljeni, da si ob vikendih ogledate notranjost gradu in bogato zbirko notranje opreme, saj gre za enega redkih gradov, ki je uspel ohraniti originalno pohištvo.

Urniki ogleda:

sobota in nedelja: 10.00 - 13.00 in 14.00 - 17.00

Novost na gradu Tuštanj je tudi obnovljena POROČNA DVORANA. Če si želite poročni obred skleniti v prijetnem okolju, v obliki srednjeveške ali običajne poroke, z vožnjo s kočijo, potem se odločite za grad Tuštanj. Vsakemu paru se bomo z veseljem posvetili in mu pripravili nepozabni dogodek.

Več informacij za koncerte in poroke dobite na telefon 01/723 17 22, 041 841 080, Peter Pirnat.

Srečanje borcev in izseljencev na Grmačah

Občani vasi KS Velika vas, OO Zveze borcev in udeležencev NOB Moravče, Društvo izgnancev Domžale in OO ZLSD Moravče bodo **14. avgusta ob 11. uri** organizirali srečanje borcev, izseljencev in občanov pri spomeniku na Grmačah.

Druga svetovna vojna je zahtevala precej gorja tudi med civilnim prebivalstvom, ki ga je okupator izgnal od domačega ognjišča in jih razselil po taboriščih tretjega rajha. Vsak izseljenec ima svojo žalostno zgodbo, ki jo na srečanju ponovno oživi v razgovoru s sotrpini, pa tudi s predstavniki mlajših generacij.

Vabimo vas, da se srečanja udeležite in s tem izrazite svoj protest proti vojnim grozotam, ki so ali naj bi kdajkoli prizadeli našo domovino Slovenijo, kot tudi neboljano prebivalstvo po celem svetu.

Društvo podeželske mladine Moravče vas vabi na **26. kmečki praznik, ki bo v nedeljo, 25.07.2004, v Moravčah s pričetkom ob 15. uri.**

Zvrstile se bodo kmečke igre, le-tem bo sledil krajši kulturni program in veselica z ansamblom MLADI DOLENJCI ter bogatim srečolovom. od 8. ure dalje si boste lahko v kulturnem domu ogledali razstavo na temo **podeželja in starih kmečkih orodij.** za dobro vzdušje in zanimivo nedeljsko popoldne boste poskrbeli vi, mi, članice in člani društva, pa bomo poskrbeli za dobro jedajočo in pijačo.

Vljudno vabljeni!

Župnija Moravče letos ponovno organizira oratorij. Dejavnosti oratorija z naslovom "MORAVŠKI VITEZ" bodo potekale 18., 19. in 20. avgusta. (več na str. 24.)

Premiera predstave Čvetje v jeseni bo 23. julija ob 21:00 s ponovitvami 25., 26., 29. in 31. julija ter 1., 27., 28. in 29. avgusta v letnem gledališču Studenec.

Topli poletni dnevi so prinesli po dolgem času možnost, da napišem nekaj uvodnih vrstic, saj se je pestra društvena dejavnost s poletjem nekoliko zmanjšala in je poleg napovedi ostal še prostorček zame.

Naj najprej izrečem zahvalo Občinskemu svetu Občine Moravče za izkazano zaupanje ob ponovnem soglasnem imenovanju za odgovorno urednico občinskega glasila. Če sem iskrena, me je ta dogodek razočaral, saj sem upala do zadnjega, da se bo uredniškega dela lotil še kdo v naši občini. Delo prinaša veliko lepega, res pa je, da je dostikrat tudi zelo naporno. Naj že sedaj povabim, da zberete pogum in poskusite s pisanjem in predlogi za uspešno urednikovanje. Z novim uredniškim odborom smo pripravili sedaj že drugo številko. Vse punce moram pohvaliti, da so pripravljene delati in so zame prava priganjalna sila. To mi veliko pomeni, ker mi s svojim navdušenjem in idejami prinašajo moč, da premagujem naporni teden ob računalniku in telefonu.

In sedaj so pred nami počitnice, tiste čudovite, težko pričakovane, vendar z večno napako, da že ob začetku vidiš njihov neizbežen konec, ki vedno pride prehitro. Mnogi načrti za počitnice ostanejo nerealizirani. No, vsaj v primeru, če si delamo prevelike, preobsežne ali predrage. Osebnost imam počitnice rada zato, ker mi dneva ni potrebno začeti z naglico in z njo povezano slabo voljo. Naglica tolikokrat rodi neuspeh in nezadovoljstvo. Pravijo, da se dan po jutru pozna. Verjamem, neizpodbitno in vem, da dobra volja dela čudeže. Dan je umirjen, čeprav je izpolnjen z mnogimi drobnimi deli in obveznostmi. Na koncu počitnic, če so ta prave, pa o podočnjakih, nezdravi bledici, motnih očeh in večnega stresa ni sledu. Le kdo bi si ne želel takega oddiha? Najlažje bi bilo reči hokus pokus, čirule čarule naj se spremeni ... in vse bi bilo rešeno. Pa žal ni mogoče. Počitnice in njihovo vsebino si bomo morali določiti kar sami. Izbrati, kar nas bo »obnovilo« za nove delavne izzive. To pa ni prav lahka naloga, še zlasti ne za tiste z »mehko« hrbtenico, ki se upogne ob medijskem »neusiljivem« oglaševanju edinih vrednih počitnic in imajo manjvrednostni kompleks, če med počitnicami niso videli najmanj Maldivov. Osebnost prisegam na počitnice, ki prinašajo dovolj počitka telesu in duhu, dovolj dobre volje in zadovoljstva. Potem si mirno rečeš, to je bilo to in »obnovljen« začenjaš tisto obdobje do novih počitnic. Poznavalci Exuperyja in njegovega Malega princa zagotovo veste, da je lisica rekla princu, da je v pričakovanju veliko dobrega, saj je življenje prav zaradi tega vznemirljivo.

Preživite počitnice po svoji zamisli, pa nasvidenje do naslednje številke, ki bo predvidoma med vami v zadnjih dneh avgusta.

Bernarda Mal, odgovorna urednica

Pohodi v organizaciji PD Moravče:

- sobota, 17.julij, Stol, zahtevna pot, vodi Marjan Kocjančič (041 874 139)
- sobota, 24.julij, Pot prijateljstva - Avstrija, zahtevna pot, Leon Lavrič (041 433 254)
- konec julija, Monte Rosa, zelo zahtevna pot, vodi Leon Lavrič (041 433 254)
- sobota, 7.avgust, Rodica – Črna prst, zahtevna pot, vodi Janez Jesenšek (051 306 727)
- petek, 20.avgust, Komna – Krn (2 dni), zahtevna pot, vodniki
- sobota, 28.avgust, Pot prijateljstva – Italija, zahtevna pot, vodi Leon Lavrič (041 433 254)

V tej številki preberite

Županina stran	4
Pet minut s svetnico	6
Kako smo volili	7
Županja odhaja v Bruselj	9
Slovesno ob dnevu državnosti.....	10
Pihalna godba praznuje.....	11
70-letnica PGD Peče	12
30 let NK Termit	22
Knjiga, ki jo bomo brali	28
Moja dolina na dlani.....	29

Naslednja številka Novic iz Moravske doline bo predvidoma izšla **27. avgusta**. Vaše prispevke pričakujemo do **10. avgusta**.

Oddate jih lahko na sedežu Občine Moravče osebno, pošljete po pošti ali elektronski pošti. Naslovi so navedeni spodaj v modrem okvirčku.

Novice iz Moravske doline

9. julij 2004, Letnik V, Številka 6

Fotografije na naslovnici: iz arhiva družine Pirnat

Novice iz Moravske doline je informativno glasilo Občine Moravče, ki je tudi izdajateljica. • Izhaja predvidoma enkrat mesečno in ga prejema vsa gospodinjstva v občini brezplačno. • Sedež izdajatelja in naslov uredništva: Občina Moravče, Trg svobode 4, 1251 Moravče, telefon 7231-229. • Izdajateljski svet: Ljudmila Novak (predsednica), Roman Cerar, Jože Klopčič, Roman Novak, Anton Pačnik, Stanislav Ravnika, Renata Vidergar, Ivan Vidic. • Odgovorna urednica: Bernarda Mal, E-pošta moravske.novice@email.si, tel. 031 452 022. • Uredniški odbor: Branka Bizjan, Bojana Dorič, Darinka Grum, Jelka Lalič, Katarina Peterc, Francka Toman, Ivica Zorko - Zupančič. • Medij Novice iz Moravske doline je vpisan v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo RS pod zaporedno številko 374. • Lektoriranje: Bernarda Mal. • Oblikovanje in priprava za tisk: Andrej Lombar. • Tisk: Tiskarna Januš. • Naklada 1550 izvodov.

Vsi prispevki, ki jih pošljate za objavo, morajo biti lastnoročno podpisani, imeti morajo datum in kraj pisanja, naslov prispevka, zapis avtorja besedila in fotografij. Če pišete v imenu društva, politične stranke, skupine ljudi, opremito dopis z žigom in podpisom odgovorne osebe. Poleg prispevka, če imate le možnost, oddajte tudi zapis na disketi ali ga pošljite po E- pošti. Prispevki naj ne presegajo 1800 znakov vključno s presledki. V nasprotnem primeru bomo prisiljeni prispevek zavriniti ali krajšati. Rokopisov ne sprejemamo! Slikovnega in pisnega gradiva ne vračamo!

Iz govora županje na proslavi ob dnevu državnosti v Moravčah, 24. junija 2004

Spoštovani!

Že trinajsto leto praznujemo dan državnosti v samostojni Republiki Sloveniji. To je kratko obdobje v primerjavi s človeško zgodovino in tudi v primerjavi z več kot tisočletno zgodovino slovenskega naroda.

Okrog leta 1000 so ob Vrbskem jezeru na Koroškem nastali prvi zapisi v slovenskem jeziku - Brižinski spomeniki, ki so bili letos prvič na ogled Slovincem v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani. Ta dogodek je bil za nas Slovence tako pomemben, da so ga razglašali za dogodek stoletja, nekateri celo tisočletja. Jezik Brižinskih spomenikov nam je danes še komaj razumljiv, ker se jezik vsakega naroda venomer razvija in posodablja. Z novimi izumi nastajajo nove besede, z izumiranjem običajev ali z neuporabljanjem določenih predmetov izginjajo tudi besede, včasih pa izumre celo jezik in kultura, kot se je to zgodilo že mnogim nekoč zelo razvitim narodom in civilizacijam.

Zato moramo biti našim prednikom neskončno hvaležni, da so nam ohranili slovenski jezik, pesem in kulturo, kajti na ta način smo se kljub različnim oblastnikom ohranili skozi tisočletno zgodovino. **»Iz veka v vek, iz roda v rod krvi gre tek, duh išče pot,«** je zapisal Oton Župančič.

In slovenski duh je našel pot tudi v največja človeška odkritja in pripomogel k razvoju znanosti, tehnike, demokracije, športa in kulture. Tako so se mnogi očetje demokracije navdihovali ob ustoličevanju karantanskih knezov. Svetu smo dali velikega matematika Jurija Vego, izumitelja ladijskega vijaka in poštne znamke. V novejši zgodovini so se v sam svetovni vrh zapisali nekateri umetniki, kot je na primer arhitekt Plečnik, glasbenici Dubravka Tomšič in Irena Grafenauer ali pa slikar Marko Ivan Rupnik s svojimi mozaiki v papeški kapeli v Vatikanu. Ime Slovenije in Moravč je v svet poletelo s Primožem Peterko in drugimi športniki.

Čeprav smo ponosni na svojo lepo deželo, nam velikokrat primanjkuje samozvesti in tožimo nad majhnostjo Slovenije in malostevilnostjo našega naroda. Bojimo se, da bo naša zvezda zašla ob močnem siju velikih narodov. Pa ne bo, če bomo mi sami storili vse, da obdržimo svoje narodno bogastvo. Z večjo rodnostjo in skrbjo za družino in mlade moramo obnavljati svoj rod, hkrati pa ne smemo dopustiti, da zaide slovenski duh na pot ravnodušnosti, potrošništva in malikovanja zgolj materialnih dobrin.

Vsi čutimo in vemo, da je Slovenija lepa dežela, da je Moravska dolina naš dom, kamor se radi vračate vsi tisti, ki ste tukaj rojeni; tisti, ki smo tukaj našli svoj drugi dom; in tudi tisti, ki kot obiskovalci prihajajo k nam. Bórne je zapisal: **»Če želite spoznati in vzljubiti svojo domovino, pojdite v tujino.«** Verjetno ste tudi vi že velikokrat ob vračanju iz tujine vzklili: **»Kako lepo je doma!«**

Ob letošnjem vstopu v Evropsko unijo nas ob veselju navdaja tudi rahla skrb, kaj nam to pri-
naša. Do sedaj še nobena država ni izstopila iz te zveze, ampak so se vse, ki so vstopile vanjo, začele razvijati s hitrejšimi koraki. Kar nekaj držav pa pred evropskimi vrati še nestrpno čaka na vstop. Načela evropske demokracije temeljijo na krščanskih vrednotah, ki se jih ni treba ne sramovati in ne bati, kajti to so tudi tisočletne vrednote slovenskega naroda in pretežnega dela Evrope. Skrb za človeka, družino, naravo in okolje ter solidarnost do šibkih in bolnih so načela naprednih strank Evropske unije in bistven pogoj za obstanek te zveze. V zgodovini so že večkrat bili poskusi ustvariti raj na zemlji, kar pa enostavno ni mogoče uresničiti, če pri tem pozabimo na moralne vrednote in ljubezen do sočloveka. Evropska unija želi postati gospodarsko močna zveza držav, ki enakopravno sodelujejo in na miroljuben način rešujejo probleme in medsebojne težave.

Zato zaključujem z željo, da bi tudi občani občine Moravče znali med seboj še naprej sodelovati, čutiti potrebe drugega in težiti k skupnemu dobremu. Nekdo je zapisal: **»Malce zdravega razuma, malce strpnosti, malo humorja – kako prijetno bi se potem dalo živeti na tem našem planetu.**

Še nekaj besed o pismu gospoda Kočarja, bivšega župana občine Moravče. Z njegovimi pogledi na prihodnost občine se v marsičem strinjam, saj sem tudi sama v zadnjem času veliko o tem pisala in tudi nenehno premišljevala in se z mnogimi posvetovala, v katero smer obrniti »jadra razvoja«. S sprejetim razvojnim programom smo zastavili prve korake v smer razvoja industrijske cone, klavnice s predelovalnim obratom, športnega centra,...

Seveda je lahko govoriti o velikih evropskih sredstvih, vsi pa vemo, da je do njih zelo težko priti. Za vsak projekt, ki ga občina prijavlja, mora imeti v proračunu zagotovljena lastna sredstva, izdelane projekte in izpolnjene pogoje za prijavo. V preteklosti smo se prijavljali na številne razpise, za katere smo izpolnjevali pogoje. Na nekaterih smo tudi uspeli, kot na primer Po poteh dediščine, kjer smo bili nosilec projekta za 13 občin, digitalizacija prostorskega plana, obnova fasade zdravstvenega doma, sofinanciranje učno sprehajalne poti Rača, 40 odstotno sofinanciranje Ministrstva za šolstvo pri izgradnji vrtca, kar sploh ni tako samoumevno, kot se zdi, ampak se je bilo potrebno za to kar precej potruditi. Za sredstva iz SAPARDA se nismo mogli potegovati, ker občina v preteklosti ni bila vključena v regijske povezave. To nam je uspelo šele s podpisom pogodbe za vključitev v program Ljubljanske urbane regije. Če pogledamo članke

nekaterih svetnikov iz prejšnjih števil našega časopisa, nam takoj postane jasno, za kakšen razvoj in velike projekti so se zavzemali. Ob tem, ko kar nekaj vasi še nima ustrezne ceste in vodovoda, prav tako je nujna izgradnja kanalizacijskega sistema, da o sredstvih, ki jih porabimo za obvezne naloge občine, sploh ne govorim, je težko obrniti večino razpoložljivih sredstev v en sam velik projekt in tvegati, da morda sploh ne bo uspešen na razpisu. V času javne razprave o Razvojnem programu sem pričakovala več pozitivnih sugestij tako svetnikov, občanov kot tudi strank. Pa je žal bilo zelo malo razvojnih in nepolitičnih pobud. Prav tako je veliko lažje »sanjati« o razvoju, kakor pa projekte spraviti v življenje, kar gospod Kočar dobro ve, ko je neuspešno reševal stanovanjsko politiko s postavljanjem blokov na parcelah v denacionalizacijskem postopku; kako je država denar za rekonstrukcijo ceste skozi Moravče po neuspehih poskusih pridobivanja zemljišč preusmerila v druge državne investicije; kako posojeni denar za časopis njegove stranke ni bil vrnjen občini Moravče in še bi lahko naštevala. Ko se župani srečujemo z zelo konkretnimi problemi, verjamem, da jih vsi skušamo rešiti najbolje. Največkrat pa čas pokaže, kaj je bilo dobro in kje so bile storjene napake.

Zahvaljujem se vam za dosedanje podporo ter sodelovanje in želim, da bi na volitvah novega župana ali županje imeli možnost dobre izbire. Kot že veste, bo od 20. julija do nadomestnih volitev župana, ki bodo v jeseni, občino vodil podžupan. Kolikor bo v moji moči, bom z veseljem sodelovala z občino in za občino tudi v prihodnje, če bo le želja in pripravljenost za to tudi na drugi strani.

LJUDMILA NOVAK, županja

Nova Slovenija se zahvaljuje vsem volilkam in volilcem za izkazano zaupanje

Občinski odbor Nove Slovenije se ob izvolitvi naše županje Ljudmile Novak in Lojzeta Peterleta za evropska poslanka zahvaljuje vsem občanom in občankam, ki ste ju podprli na volitvah.

S prevzemom nove funkcije se za Ljudmilo Novak mandat županovanja v Moravčah zaključuje, vendar smo prepričani, da bo nas oratorij občane Moravč tudi na novem delovnem mestu dostojno zastopala.

OO Nove Slovenije Moravče

Zanimivosti s 14. seje Občinskega sveta

- Ob letnem poročilu dela v uredniškem odboru je urednica Bernarda Mal na zahtevo svetnika, poročala o svojih prejemkih, ki jih dobi za aktivnosti v uredniškem odboru in odklonila posredovanje podatkov o prejemkih drugih sodelavcev, ker meni, da so to osebni podatki.
- Pred potrditvijo Zaključnega računa proračuna Občine Moravče za preteklo leto, so bile dane pripombe s strani svetnika J. Ribiča, da bi bile lahko specifikacije komunalnega dela razvidnejše in s tem bolj razumljive za večji del prebivalcev občine.
- Pod točko Vprašanja, pobude in predlogi je bilo zastavljeno vprašanje samemu ministru (L. Cerar) v zvezi z obljubljenimi prireditvijo za nakup glasbenega inštrumenta za kulturni dom v Moravčah. Odgovor je podal vodja Kulturnega doma Milan Kokalj in pojasnil, da prireditve vsekakor bo v naslednjem letu. Zaradi velikega števila praznovanj in številnih obveznosti, ki jih imajo trenutno glasbeniki, je letos to nemogoče.
- Županja je seznanila z uspešno prijavo na razpis in pridobljenimi sredstvi 4 mio za področje turizma. Predlagala je skupen pristop s podjetjem Termit na razpisu za odlagališča internih odpadkov, saj bi tako imeli večje možnosti za pridobitev sredstev. Zaradi možne preselitve sedeža Termita - ideja ni dobra, je menil svetnik Ribič.
- Še vedno ni urejene kanalizacije v Krašcah in pa obljubljenih del na vodovodu v Češnjicah, je opozarjal Ribič. Prav tako je potrebno postaviti obvestilne table za kraj Drtija, saj so številke na različnih lokacijah. Odgovor posredoval Brodar in pojasnil, da le teh ni mogoče postaviti brez predhodnega ustreznega dovoljenja.
- Opravljena so sanacijska dela na cestišču v Selu, kot je poročal Brodar.
- Kdaj se bodo začela dela na cesti proti Ribčam in zakaj nimamo ustreznih tabel, ki opozarjajo na kulturne spomenike, se je zanimala svetnica Kocjančič. Trenutno še zbiramo ponudbe za cestna dela, je pojasnil Brodar. Za table pa predlaga županja, da se izvede postavitev s sredstvi iz naslednjega proračuna.
- Na vprašanje svetnice I. Kocjančič o prenovi OŠ Vrhpolje, je bilo dano pojasnilo, da stavba ni potresno varna in je obnova neracionalna. Ponovno bo zadeva na dnevnem redu ene od naslednjih sej.
- Dane so bile kritike na račun izvedbe sanacije mostu v Serjučah s strani svetnika Capudra. Žurbi kot izvajalec je obljubil, da bodo odpravili pomanjkljivosti.
- Bilo je dano pozitivno mnenje k imenovanju Marjance Bogataj za ravnateljico OŠ Roje.
- Soglasno je bil sprejet Pravilnik o dodeljevanju proračunskih sredstev za ohranjanje in razvoj kmetijstva in podeželja v občini Moravče za leto 2004-2006.
- Članica Občinskega sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Valentina Krulc je postala tudi predstavnik OŠ Moravče.
- Iz ZD Domžale je prišla vloga za povečanje obsega sredstev za plačilo delovne uspešnosti v višini 4,5% mesečne mase plač zaposlenih. Po nekaj dvomih o zasluženem povečanju je bil dan predlog, da se odslej ob podobni vlogi predloži tudi mnenje Ministrstva za zdravstvo (Capuder). Vloga je bila soglasno pozitivno sprejeta. Županja je ob tem obvestila prisotne o uspešnem razpisu za nakup rešilnega avtomobila, o obnovi fasade in urejanju kleti (arhiva) v ZD Moravče.
- Z enim glasom proti je bil sprejet sklep o predlagani ureditvi parka v centru Moravč, ob cerkvi. V izogib nepotrebnih polemiki je bilo predlagano (Ravnika), da se obeležje ZB prestavi na pokopališče, kot je to v sosednjih krajih.

Seja je bila ob 19.40 končana brez posebnosti, razen morda, oglašanja telefona in enourne zamude na sejo.

DARINKA GRUM

Ivanka Kocjančič

SLS, svetnica že tretji mandat

- Ko sem iskala gospo Ivanko Kocjančič s Katarije, so mi ljudje povedali, da je to pridna in delovna gospodinja na Miklavžu. Kje torej živite in kdo ste?

Včasih je bil to res kraj Sv. Miklavž, saj imamo na vrhu hriba cerkev s tem svetnikom. Po vojni so kraji dobili nova, modernejša imena in uradno sedaj živim na Katariji. Vsa svoja leta sem že tu gori, pa vendar sem otroška leta preživela na Sv. Miklavžu, zrela pa na Katariji. Sicer pa imam status kmeta. Ljudje me poznajo kot gospodinjno turistične kmetije, na kateri je res vedno dovolj dela, pri katerem smo zaposleni vsi, mož in štirje otroci. Imam pa že tudi dobro leto starega vnučka.

- V enem stavku bi torej težko opisali svoj status. Glede na aktivnosti, ki jih imam poleg osnovne dejavnosti, bi res ne šlo. V veliko veselje mi je vsakoletno sodelovanje na prireditvi Dobrote s slovenskih kmetij na Ptuj, posebno še, ker mi je za-

Obvestilo občanom, ki imajo lastna zajetja pitne vode

Na osnovi dopisa ministra g. Kopača, z Ministrstva za okolje, prostor in energijo, z dne 28.5.2004, vam posredujemo poziv za pridobitev vodne pravice za rabo vode za lastno oskrbo s pitno vodo. Po novem Zakonu o vodah (Ur.l. RS, št. 67/02) morajo vsa gospodinjstva z lastno oskrbo s pitno vodo pridobiti dovoljenje. Dovoljenje za uporabo zajetja, namenjenega lastni oskrbi gospodinjstva s pitno vodo, pridobi uporabnik vode iz zajetja ali več uporabnikov, če je zajetje namenjeno lastni oskrbi s pitno vodo tudi za več gospodinjstev. Postopek za pridobitev dovoljenja za uporabo zajetja, namenjenega lastni oskrbi gospodinjstva s pitno vodo, se mora začeti najkasneje dve leti po uveljavitvi Zakona o vodah, torej do 10. avgusta 2004.

Dovoljenje za rabo vode iz zajetja, namenjenega lastni oskrbi gospodinjstva ali več gospodinjstev, pridobi uporabnik zajetja ne glede na lastništvo zemljišča, na katerem so objekti in naprave za odvzem vode. Lastnik ali drug posestnik zemljišča, na katerem se nahaja zajetje, mora rabo zajetja za namene lastne oskrbe s pitno vodo dopustiti, če vode iz zajetja sam ne rabi ali, če to omogoča izdatnost vodnega vira.

Ministrstvo nas prosi za pomoč, zato preko Novic iz Moravške doline obveščamo vsa gospodinjstva in ostale pravne ali druge osebe, ki si oskrbo s pitno vodo zagotavljate sami, da morate do 10. avgusta 2004 posredovati vlogo za dovoljenje na Agencijo RS za okolje, Vojkova ulica 1b, Ljubljana. Vlogo izpolnite na obrazcu, ki ga dobite na sedežu Občine Moravče, Trg svobode 4, Moravče. To pa lahko uredite tudi v najbližji pisarni Agencije RS za okolje, ki je za vas enako v Ljubljani, Vojkova ulica 1b.

Po navedbi iz dopisa ministra se vam bo vodna pravica podelila brezplačno.

Pripravil: M. BRICL

dnje sodelovanje s krompirjevim kruhom in žganjem prineslo priznanje. Na lanskoletnem GTZ-ju (Gostinsko turističnem zboru) sem dobila srebrno medaljo za pripravo ajdovih žgancev in za domiselno pripravljen pogrnjek.

- Vem, da delo za štedilnikom in kmečka opravila niso vaša edina zaposlitev.

Ko sem se odločila za delo v turizmu, sem se začela ukvarjati tudi s politiko. Saj niti ne vem, kaj me je bolj pritegnilo, politika ali turizem. Več let sem bila predsednica Občinskega odbora SLS v občini Moravče. Kot članica SLS-a sem v Občinskem svetu že tretji mandat. Bila sem tudi podžupanja pred izvolitvijo sedanje županje, Ljudmile Novak.

- Županja odhaja v Bruselj. Kako bi komentirali to? Vsekakor ji iskreno čestitam in se veselim njenega mesta v novi ekipi. Istočasno mi je žal za mag. Buta, da mu to ni uspelo, saj je bil na področju kmetijstva uspešen pogajalec.

- Znano mi je, da ste bili določen čas tudi na županskem mestu. Kmalu bo spet prazno.

Nobenih ambicij nimam segati po tem stolčku. Zna biti zelo vroč. Na njem bi lahko bil stodontno uspešen le možki, ki bi prišel od drugod. Morda bi takšni osebi uspelo razbiti okvire samozagledanosti občinske politične strukture in usmeriti vse moči v dosego ciljev za dobro posameznega, predvsem malega človeka. Najbolj me boli, da so za veliko stvari prikrajšani ljudje z najvišjih predelov občin in iz oddaljenih zaselkov z manjšo naseljenostjo. Pa vendar ravno tako, če ne celo bolj, potrebujejo ceste, vodo, elektriko, razsvetljavo. Strinjam se tudi, da se na račun tega ne sme zanemariti centra Moravč, ki je ogledalo občinskega središča.

- Osebnostno zagovarjam vodenje z nežno žensko roko. Morda res kje drugje to lahko uspe. V Moravški dolini je še prisotna miselnost, da ženska sodi k družini, ... Toda tudi sama občutim, da je sodobna ženska razgledana, osveščena in samostojna, torej je prav, da se vključuje v širše družbeno dogajanje.

- Vas je zvalilo v sodobno življenje ženske, ki se vključuje v dogajanje okoli sebe..

Ni je sile, ki bi me zadržala, če lahko naredim za ljudi kaj dobrega. Vsa družina me je zelo podpirala in mi stala ob strani, ko sem se podala v politične vode. Malo manj so bili zadovoljni, ko so opazovali razburkano politično morje, ki me je premetavalo in končno sem aprila letos zaradi nadvlade osebnih interesov posameznikov nad skupnim strankarskim za dobro vseh občanov odstopila z mesta predsednice OO SLS Moravče. Od leta 2001 je skozi strankarske vrste vel nov veter in posledice so bile neizbežne. Preživela sem, vendar bi za ljudi rada naredila še kaj dobrega. Želim si tudi, da bi ta nova struja ljudi, ki je vstopila v SLS, skušala čutiti in razumeti pomembnost kmetovanja na za to dejavnost ne preveč ugodnem terenu ter ne le znala uveljavljati svoje politične ambicije in svojo pomembnost. Bojim pa se, da bodo prav kmetje s tem izgubili svoje predstavnike v občinskem svetu, kar pa vsekakor ni dobro.

- Pridružujem se vašim željam.

DARINKA GRUM

Novice iz evropskega parlamenta

V vseh državah Evropske unije so med 10. in 13. junijem potekale volitve v evropski parlament. **Združena lista socialnih demokratov** je prispevala svoj mandat k rezultatu **Stranke evropskih socialdemokratov** in je s svojimi 199. sedeži druga najmočnejša stranka v evropskem parlamentu.

Vojka Rebolj

Kako smo volili poslance v evropski parlament?

Volitve za poslance v evropskem parlamentu so že za nami, zato je čas za pregled volilnih rezultatov po voliščih v občini Moravče. Volitve so se v občini Moravče izvajale na devetih voliščih.

Volišča v občini Moravče spadajo v volilni okraj 10 Domžale I., v katerem so posamezne politične stranke dosegle naslednje rezultate.

Volišče / Politična stranka	Skupno glasov	10.29 Kulturni dom Mo- ravče	10.30 Gostilna Nad Logom	10.31 Gabrje pod Limb. goro	10.32 Negastrn	10.33 Zadružni dom Krašče	10.34 Gasilski dom Peče	10.35 Gora pri Pečah	10.36 Dom krajanov Hrib	10.37 Vrhopolje
LDS in DeSUS	107	28	20	4	2	14	10	6	11	12
N.Si	523	105	52	18	69	73	66	10	41	89
SEG	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0
SMS in Zeleni	17	2	1	2	1	6	1	0	1	3
SDS	153	30	19	5	12	26	10	5	8	38
NSD	3	0	1	0	1	1	0	0	0	0
SSN	6	0	0	0	2	0	1	0	1	2
SJN	12	2	1	1	0	2	0	0	1	5
DS	3	0	1	0	0	1	0	0	1	0
GŽS	17	4	1	2	2	5	1	0	0	2
SNS	34	7	4	4	1	8	3	0	1	6
ZLSD	110	31	14	1	0	32	3	3	2	24
SLS	131	8	20	8	8	17	20	14	20	16
	1117	217	134	46	98	185	115	38	87	197

Podatki so pridobljeni iz zapisnika Okrajne volilne komisije v Domžalah

Ne glede na to, če so izvoljeni tisti, ki smo jih posamezniki volili ali ne, je vsekakor pomembno, da imamo z območja bivše občine Domžale kar tri evropslance. Vsekakor bo pomemben nov veter, ki bo zavel iz Bruslja, kjer je zelo pomembno lobiranje. V bodočnosti bi se morala prisotnost treh evropslancev na takšen ali drugačen način poznati tudi v t. i. »Podjetni regiji«. Seveda pa bo veliko odvisno od nas samih, ki moramo slediti trendom razvoja, ki bo odvisen tudi od sklepov evropskega parlamenta.

MILAN BRODAR

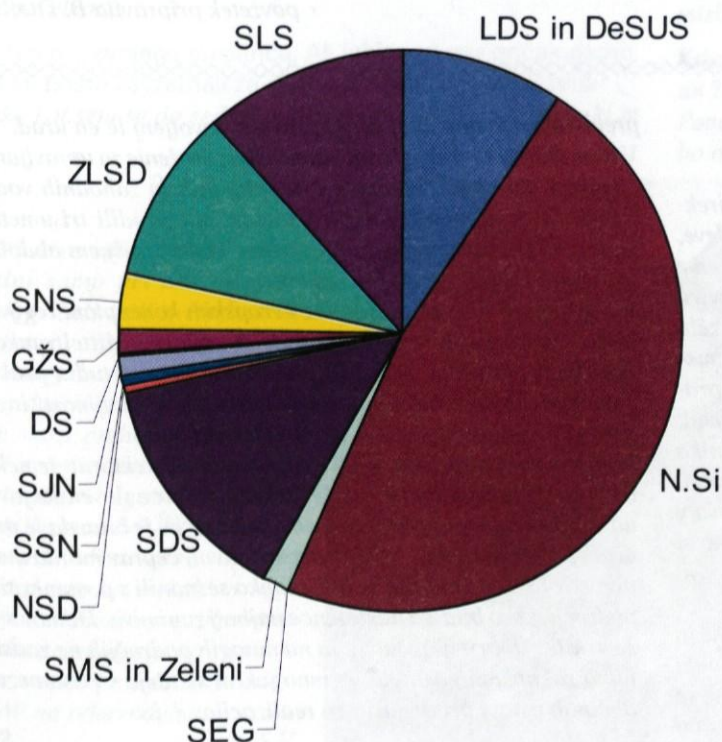
Pogled z druge strani

Gospa županja!

Moje pisanje o dogajanju v Občinskem svetu Občine Moravče okrog spominskega obeležja braniteljem slovenske samostojnosti je popolna resnica in ne delna. Moja prizadevanja so bila usmerjena v podporo postavitvi spominskega obeležja našim braniteljem za samostojno Slovenijo ne glede na to, da v Moravčah nismo imeli žrtev. Lahko bi se reklo, da sem nestrpno prejel nasprotovanje, kot jo podpiral. Opomnil pa bi Vas tudi (seveda, brez kančka nestrpnosti), da nisem govoril o spomeniku veteranom, temveč o spominskem obeležju braniteljem slovenske samostojnosti, torej vsem sodelujočim pri obrambi slovenske samostojnosti proti jugoslovanski vojski.

Okrog delne resnice o Razvojnem planu Občine Moravče pa bi Vas vprašal, če morda menite, da je na osnovi zapisnikov in anket mogoče izdelati razvojni plan občine? Potem se z vašo teorijo ne strinjam. Za dober razvojni program v tujini, pa tudi pri nas, že obstajajo podjetja, ki zaposlujejo strokovnjake z raznih področij. Samo takšne skupine so primerno usposobljene za pripravo dobrega razvojnega programa, ki pa še vedno temelji na interesih krajevnih skupnosti. Samo če uberemo takšno pot, se nam bo odprla možnost, da pridobimo sredstva iz skladov Evropske unije.

MARTIN REBOLJ, občinski svetnik

NATURA 2000 - priložnost, ne breme za Slovenijo

Vlada RS je konec aprila na podlagi Zakona o ohranjanju narave sprejela uredbo o posebnih varstvenih območjih - Natura 2000. Tako je Slovenija izpolnila eno od pomembnih pridružitvenih obveznosti. Predlagani seznam območij Natura 2000 je Slovenija posredovala Evropski komisiji, ki bo naš izbor še strokovno preverila.

1. Odločnost Evropske komisije na področju varstva narave

Svet ministrov Evropske skupnosti je maja 1992 sprejel Direktivo za ohranitev naravnih habitatov ter prosto živeče favne in flore. V nekaj letih je nastalo ekološko omrežje Natura 2000, ki si je zastavila optimističen cilj, vzpostaviti v državah tedanje Evropske skupnosti ekološko omrežje območij, ki so s stališča ohranjanja narave pomembna za vso skupnost.

2. Kaj je Natura 2000?

Natura 2000 je ekološko omrežje, sestavljeno iz območij, ki ustrezajo merilom Direktive o pticah in Direktive o habitatih. Območja Natura so pravno opredeljena, tako da lahko država zagotavlja ohranjanje rastlin, živali in habitatnih tipov. To ohranjanje država doseže z izvajanjem lastne zakonodaje, bodisi z dogovorom z lastnikom (pogodbeno varstvo), ustreznimi obstoječimi mehanizmi in, če je smiselno, tudi s klasičnim zavarovanjem, torej parki. Izvajanje direktiv je v popolni suverenosti države. Bruselj le spremlja, ali se izvaja državna zakonodaja v duhu direktiv.

3. S pogajanjem smo zagotovili slovenske posebnosti v evropski zakonodaji

Pridružitvena pogajanja na področju varstva narave so potekala od januarja 1999 do leta 2001. Slovenija je v tem času dopolnila priloge direktiv s specifičnimi vrstami in habitatnimi tipi, ki doslej niso bili na območju Evropske unije. Slovenija je v sodelovanju z znanstveniki osrednjih slovenskih raziskovalnih ustanov in nevladnih organizacij uspešno predlagala uvrstitev ptiča beločlega deževnika, 7 drugih živalskih vrst, 8 rastlin in 4 habitatne tipe.

Študijska pot na Bavarsko

Med devetimi direktorji občinskih uprav, ki jih je povabil Direktorat za lokalno samoupravo pri Ministrstvu za notranje zadeve, sem bila tudi sama, ki sem se udeležila seminarja za predstavnike slovenskih občin v Mittelfranknu, ki je bil organiziran v okviru sodelovanja med Bavarsko in Slovenijo. Program je bil zelo obsežen, saj smo se seznanili s pravnim sistemom okraja, medobčinskim sodelovanjem, pospeševanjem gospodarstva, upravnim sodiščem, občinskim nadzorom in z namenskimi združenji. Sprejeli so nas najvišji predstavniki oblasti, od predsednika in podpredsednika vlade, ministrov, predsednika upravnega sodišča, župana mesta Ansbach, direktorja mestnega prava v Nurnbergu in najvišji predstavniki različnih združenj, ki smo si jih ogledali.

Za naše razmere je bila predvsem zanimiva organiziranost v obliki namenskih združenj pri izgradnji zažigalnic za odpadke in obrtnega parka, ki bo velik kar 84 hektarjev in je nastal deloma na zemljišču, kjer je bilo ameriško vojaško oporišče. Zanimivi so skupni projekti občin in delovanja okrožij, ki pokriva 200.000

4. Priprava strokovnega predloga območij Natura 2000

V letih 2000 do 2003 so s ciljnimi raziskovalnim programom in ob sodelovanju ključnih ustanov in strokovnjakov zajeli večino obstoječih podatkov. Delo je bilo usmerjeno v dve smeri: pripravo strokovnega predloga in načrtne komunikacije.

5. Narava Slovenije v evropskem vrhu

Iz raziskav sledi, da je v Sloveniji samoniklih kar 138 rastlinskih in živalskih vrst iz priloge II Direktive o habitatih, za 111 vrst pa je treba opredeliti območja Natura 2000, kar nas po številu vrst zavihti na sam evropski vrh med državami članicami. Na podlagi opredelitev območij je nastal zemljevid. Predlaganih je 286 območij, ki zajemajo 35 odstotkov površine Slovenije. Večji del porašča gozd, 9 odstotkov površin je nad gozdno mejo, pomemben je tudi delež travnišč.

6. Kaj pomeni Natura 2000 za prihodnost Slovenije?

Natura 2000 je neločljivo povezana z odločitvijo Slovenije, da se vključi v Evropsko unijo. Narava Slovenije je na majhnem območju nadpovprečno pestra in tudi dobro ohranjena. Natura 2000 nam jo pomaga ohraniti z možnimi omejitvami, načrtovanja prostora in s skupnimi iskanji rešitev za izvajanje posegov. Območja vključena v Natura 2000 se lahko prijavljajo na finančna sredstva v program LIFE narava in v različne aktivnosti kmetijsko okoljskega programa. A vsega tega ne bomo mogli ne ohraniti, ne izkoristiti, če v prihodnost slovenske narave ne bomo prepričani.

Smo torej pripravljeni ohraniti tisto, po čemer je Slovenija v tujini prepoznavna?

Vsi sezname, študije in gradiva so dostopna na: <http://www.natura2000.gov.si/>, strokovni predlog območij pa si lahko v kartografski obliki ogledate na interaktivnem atlasu: <http://kremen.arso.gov.si/NVatlas/>, kako daleč so države članice pri vzpostavljanju omrežja NATURA 2000 pa si lahko ogledate na barometru Evropske komisije: <http://europa.eu.int/comm/environment/nature/barometer/barometer.htm>

povzetek pripravila B. DORIČ

prebivalcev in ima za izdajo upravnih dovoljenj le en urad. V Ramsbergu smo si ogledali namensko združenje za upravljanje z vodami na območju mejne črte vzhodnih in zahodnih voda. Ker je na tem območju malo padavin, so zgradili tri umetna jezera, ki so namenjena za preskrbo z vodo v sušnem obdobju in seveda tudi za turistične namene.

V Nurnbergu smo se seznanili z evropskim konceptom regij in idejo evropskega regijskega sodelovanja osi Mittelfranken, Avstrija in Slovenija, za kar že potekajo aktivnosti tudi v praksi. Tako sodelovanje naj bi predstavljale lokalne skupnosti in ne države, rezultati naj bi bili vidni v desetih letih.

Ministrstvo za notranje zadeve oz. pristojen direktorat že nekaj let organizira podobna izobraževanja za delavce slovenske javne uprave in skupna ugotovitev vseh udeležencev je bila, da je program pripravljen na visoki strokovni ravni, čeprav morda malo preveč obsežen, da bi se še bolje lahko seznanili s posameznimi področji, ki so bila za udeležence najbolj zanimiva. Domov smo se vrnili z dobrimi občutki, da na mnogih področjih ne zaostajamo za našimi gostitelji, le mnogokrat se ideja v posameznih občinah ustavi pri denarju za realizacijo.

S.V.

Županja odhaja v Bruselj, njeno delo v občini ostaja nedokončano

Gospa županja in evroposlanka, najprej iskrene čestitke v mojem imenu in v imenu Novic iz Moravske doline.

Hvala za čestitke in upam, da bodo Novice še naprej tako zanimive, kot so bile doslej.

S kakšnim občutkom ste sprejeli izid volitev v evropski parlament?

Bila sem presenečena nad tako dobrim rezultatom za Novo Slovenijo, hkrati pa mi je žal, da ne morem dokončati zastavljenega dela v občini Moravče, pa tudi zasebno življenje se bo zaradi tega precej spremenilo.

Veliko ste sodelovali v volilni kampanji vaše stranke. Kako so vas sprejemali po raznih krajih v Sloveniji?

Sodelovala sem toliko, kolikor mi je dopuščal čas. Imeli smo dober in mlad volilni štab, ki je veliko naredil v času volilne kampanje. Najbolj pa se je pri tem udeleževal nosilec liste Lojze Peterle. Obiskali smo večino večjih krajev v Sloveniji in se pri tem srečevali z različnimi ljudmi, ki podpirajo različne stranke. Z njimi smo se pogovarjali, se predstavljali in velikokrat je bil odziv zelo pozitiven, ker so bili ljudje presenečeni, da smo prišli v njihov kraj in so se prvič osebno srečali s politiki. Včasih smo naleteli tudi na kakšnega nestrpneža, vendar smo tudi to sprejeli kot del življenja.

Kaj pomeni vaša izvolitev za vašo družino?

To pomeni veliko spremembo, na katero se bomo morali vsi dobro pripraviti in sprejeti določene obveznosti. Otroci zaenkrat to sprejemajo z veseljem in ponosom, medtem ko se mož bolj zaveda spremenjenega položaja in tudi tega, da bo odslej ob moji odsotnosti imel doma več skrbi in obveznosti. Na srečo imam še taščo, ki bdi nad otroci in tudi redno poskrbi za njihove lačne želodce.

SLS nima svojega poslanca. Ali lahko od vas pričakujemo, da se boste zavzemali za razvoj slovenskega podeželja?

Tako kot sem se do sedaj zavzemala za občino Moravče, ki je

podeželska občina, in iskala možnosti za njen razvoj, se bom tudi v bodoče zavzemala za podeželje in razvoj Slovenije.

Veseli smo, da ste izvoljene tri ženske. Ali se bo glas žensk slišal bolje in dlje?

Zato smo kandidirale. Vedno poudarjam, da ženske gledamo v globino, moški v daljavo, zato je potrebno, da v politiki sodelujemo tudi ženske, ki imamo več posluha za človeka kot moški.

Kaj pomeni vaš odhod na novo delovno mesto v Bruselj za Občino Moravče?

To pomeni, da moram odstopiti s funkcije županje in bodo v jeseni nadomestne volitve. Upam pa, da bom tudi iz Bruslja lahko mislila na občino Moravče in ji pomagala, če bo le mogoče.

Kdo bo po 21. juliju vodil Občino do izvolitve novega župana ali županje?

Ponudila bom svoj odstop. Komisija za mandatna vprašanja bo obravnavala moj odstop in verjetno odločila, da bo do nadomestnih volitev vodil občino podžupan.

Ponosni smo, da so bile Moravče v času volilne kampanje velikokrat omenjene v medijih. Ali lahko pričakujemo, da jih boste ponesli tudi v Evropo?

Z veseljem bom povsod povedala, od kod prihajam in tudi napotila tujce v naše lepe kraje, da si jih sami ogledajo. Upam, da bodo Moravčani znali izkoristiti nove možnosti za razvoj turizma, jaz pa obljubljam pogoste pošiljke turistov.

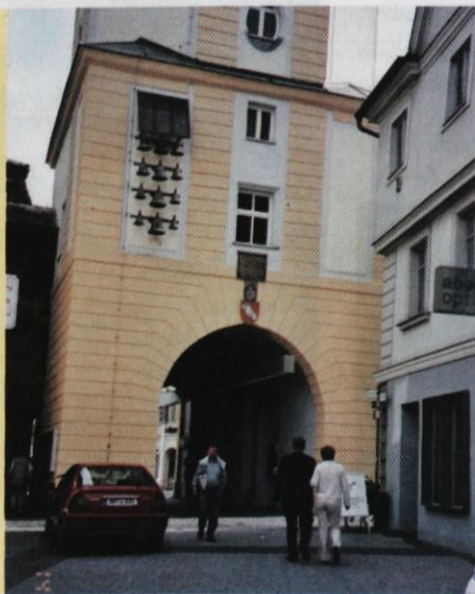
Še enkrat iskrene čestitke in veliko uspeha na novem delovnem mestu!

Hvala za čestitke, vsem občanom in občankam se zahvaljujem za dosedanje zaupanje. Občini Moravče pa privoščim, da bi izbrala čim boljšega naslednika. Pri tem se bom trudila, da bom z njim sodelovala za dobrobit nas vseh.

BRANKA BIZJAN, foto Franci Kos

Da niso referendumi aktualni samo pri nas, smo se prepričali tudi v Ansbachu, kjer se srečujeta moderna ustvarjalnost in stara kulturna dediščina. Mladi umetnik je skozi prehod pod cerkveni zvonik častitljive starosti obesil podolgovato moderno oblikovano luč, ki razsvetljuje prehod navzdol, navzgor pa deluje kot nekakšen light show. Mnenja o primernosti take kombinacije so različna in o »usodi« luči bodo odločali na referendumu.

Foto: S.V.

K domoljubju še plesni posladek

25. 6. je 13. rojstni dan praznovala naša mlada država Slovenija.

Dan pred dnevom državnosti so tudi šolarji zaključili šolsko leto. Z uspešnimi izkazi in opravljenimi izpiti so pokazali, da so pridni šolarji, dijaki in študenti in na ta način prispevali svoj delež k slovesnejšemu praznovanju.

Na predvečer dneva državnosti je Občina Moravče pripravila bogat kulturni program, ki se je odvijal v središču Moravč pred lipo in spomenikom slovenske državnosti.

Program je povezovala Bernarda Mal in vanj vpletala domoljubne misli o lepoti naše domovine in Moravške doline. Domoljubnost pa so zbujali tudi pogledi na domačine v narodnih nošah.

Veterani vojne za Slovenijo so med igranjem Pihalne godbe Moravče položili venec k spomeniku slovenske državnosti. S spletom prekmurskih plesov so gostje prireditve Folklorna skupina Iskraemeco iz Kranja prikazali del lepote domovine.

Milka Novak je ta večer še zadnjič kot županja spregovorila občanom, ki so se v velikem številu zbrali na prireditvi. V svojem govoru se je dotaknila bogastva slovenskega jezika, pomembnih in slavnih moži, ki so ponesli v svet ime in lepote naše domovine in doline. Zahvalila se je občanom za vso njihovo podporo v njenem triletnem županovanju. Dotaknila se je dobrih in slabih strani dela z občani. Želela je, da tudi po njenem odhodu v Bruselj, kjer bo delovala kot poslanka evropskega parlamenta, prevladata med občani sloga in nesebična pomoč. V govoru, v katerem ni mogla skriti čustev, pa je obljubila, da bo tudi v Bruslju mislila na Moravče in jim, kolikor bo priložnosti in v njeni moči, pomagala pri nadaljnjem razvoju.

Komorni zbor Limbar je pod vodstvom Elizabete Pirnat prepeval o lepotah slovenske dežele.

K doživetemu praznovanju dneva državnosti so svoj kamenček v mozaiku hvalnic naši domovini dodali recitatorji OŠ Vrhpolje z mentorico Fani Pačnik.

Tudi Moški zbor KD Tine Kos je pod vodstvom Mira Capudra zapel pesem o domovini, nato pa skupaj z žensko vokalno skupino Oda in ob spremljavi ansambla FS Iskraemeco pesem Moravška dolina.

Venček slovenskih narodnih pod naslovom Štirje fantje špilajo so izvedli združeni zbori in Pihalna godba pod taktirko Saša Vavpetiča.

Kako je nastala Evropa, nam je predstavila dramska skupina KID Limbar. Ob zaključku dramatizacije so združeni zbori in Pihalna

Folklorna skupina Iskraemeco

Kako je nastala Evropa

Presenečenje večera - obisk domžalske godbe

Občina Moravče se zahvaljuje vsem, ki ste kakorkoli sodelovali na prireditvi ob dnevu državnosti. Zahvala gre izvajalcem kulturnega programa, redarski službi, gasilcem in vsem sodelujočim, ki so s svojo prisotnostjo in sodelovanjem obogatili program na prireditvi. Zahvala tudi Župnijskemu uradu Moravče, ki dovoljuje uporabo električne energije v času proslave.

godba izvedli evropsko himno Odo radosti.

Folklorna skupina Iskraemeco je za zaključek prikazala splet gorenjskih plesov.

Zares prijetno prireditev je zaključila povezovalka programa s povabilom na družabno srečanje, ki ga je pripravila Pihalna godba Moravče ob svoji 80. obletnici. Županja pa je pred svojim odhodom v Bruselj povabila občane, naj skupaj z njo nazdravijo z dobro kapljico s štajerskih gričev. In večina obiskovalcev je to tudi storila.

B. DORIČ, foto Milan Brodar

Otroci z Vrhpolj

Brez godbe ni slovesnosti

V petek, 18. junija, smo se zbrali na slavnostnem koncertu PG Moravče ob njihovi 80-letnici. Prireditev bi pravzaprav morala biti v gradu Tuštanj, ker pa so člani godbe skrbno poslušali vremensko napoved in ji verjeli, so jo raje pripravili v varnem zavetju kulturnega doma.

Tra, ta, ta, tra, ta, ta, veselo vam igra naša muzika... - smo lahko prebrali na prizorišču. In res nam je ves večer veselo igrala. Začeli so z Vstopno koračnico iz Labodjega jezera, tej pa je sledilo še 11 raznovrstnih skladb pod vodstvom kapelnika Saša Vavpetiča. Povezovalac programa Niko Robavs je po uvodnih taktih pozdravil goste. Nato je županja Ljudmila Novak spregovorila o začetkih godbe, ki je bila ustanovljena 1924. leta na pobudo takratnega učitelja Janke Tomana. Med vojno je z delovanjem prenehala, ponovno pa jo je oktobra 1974 oživil Miro Capuder. (O zgodovini godbe ste si lahko že prebrali v zadnjih številkah Novic iz Moravske doline.) Godbenikom je čestitala za prehojeno pot in jim zaželela uspešno delo še naprej. Poudarila je, kako pomemben člen predstavljajo v moravškem kulturnem življenju, saj nastopajo na vseh večjih prireditvah v občini in izven njenih meja. Izrazila je ponos nad njihovo kvaliteto, do katere so prišli s trdim delom, zelo pomembna pa je tudi povezanost in usklajenost med vsemi člani.

Trdo delo in vztrajnost je seveda potrebno nagraditi. Zato sta Pavle Pevc, predsednik domžalske izpostave Javnega sklada ljubiteljske kulturne dejavnosti, in Milan Kokalj podelila Gallusove značke najbolj vztrajnim - bronaste za več kot 5 let in srebrne za več kot 15 let igranja. Zlate Gallusove značke pa so za več kot 25 let prejeli Janez Groboljšek, Vojko Zajc in Franc Capuder, ki so prejeli tudi jubilejno priznanje sklada. Takšno priznanje sta dobila tudi Roman Capuder in Milan Močilnikar st..

Zelo vzpodbudne in pohvalne so bile tudi besede Alojza Zupana, ki je prepričan v rast kvalitete moravske godbe in meni, da bi se morali kdaj pomeriti tudi na tekmovanjih in njegovim profesionalnim in izkušenim ušesom je že treba verjeti. V imenu Zveze godb Slovenije je podelil nagrade Bojana Adamiča - priznanje za dolgoletno delo, ki so jih dobili: Franc Slapar, Sašo Vavpetič, Milan Močilnikar st., Jože Setničar, Milan Kosmač, Stane

Setničar in Miro Capuder, ki je dobil tudi zlati križ. Obenem se mu je za delo kapelnika v preteklih letih zahvalil tudi predsednik godbe Milan Močilnikar in se mu opravičil za napako, ki je bila

storjena pred leti, sedaj pa je priložnost, da jo popravi z željo, da ostanejo prijatelji.

Proti koncu so se predstavniki godbe še zahvalili vsem, ki imajo zasluge za njihovo delovanje. Podelili so priznanje glavnemu donatorju podjetju Termit Moravče, Občini Moravče in še nekaterim drugim sponzorjem ter Mariji Klopčič in Majdi Tomšič. Za prijateljsko sodelovanje so podelili priznanje Ansamblu ljubljanskih mažoret in vsem prijateljskim godbam, kapelniku Sašu Vavpetič za prizadevno umetniško vodenje in še nekaterim članom za prizadevno sodelovanje. Voditelj je nato povabil k besedi predsednika godbe, ki na to ni bil pripravljen. Vendar včasih spontane besede povedo več, kot skrbno pripravljen in naučen govor. Izrazil je obžalovanje, da je bil koncert prestavljen v kulturni dom zaradi napovedanega slabega vremena, iz istega razloga pa ne bodo mogli izvesti povorke, ki je bila napovedana za nedeljo, 20. junija. Da so bili gledalci s koncertom zadovoljni, so ob koncu izrazili z močnim aplavzom, zato so si priborili še dodatek dveh poskočnih skladb, ki sta primerno zaključili večer.

PG Moravče trenutno šteje 45 članov. Njen predsednik je že 24 let Milan Močilnikar, kapelnik pa Sašo Vavpetič. Razdelili so se v pet sekcij in sicer: pihalna sekcija, ki ima edina tudi žensko zasedbo, sekcija krilnic, sekcija trobente, sekcija težkih trobilnih instrumentov in sekcija tolkala. Vzpodbudno je dejstvo, da je med njimi veliko mladih glasbenikov, ki si lahko za razliko od svojih starejših kolegov, nabirajo svoje znanje v glasbeni šoli, zato ni dvoma, da se raven kvalitete dviguje. K uspešnejšemu delu pa pripomore tudi nov godbeni dom, ki so ga pred leti zgradili s pomočjo sponzorjev in z veliko lastnega dela in sredstev.

Znanje, izkušnje, trdo delo, dobri pogoji, vztrajnost, ljubezen do glasbe, dobra volja, prijateljstvo in še marsikaj je tisto, kar je potrebno za uspeh in tega jim želimo obilno mero.

FRANCKA TOMAN, fot. Mal

70-Letnica Prostovoljnega gasilskega društva Peče

Obletnico obeležili s tridnevnim praznovanjem

PGD Peče je v teh dneh praznovalo 70-letnico delovanja. Ta lep jubilej so gasilci želeli primerno proslaviti, saj so ponosni na prehojeno pot. Praznovanje se je pričelo že v nedeljo, 20. junija, z mašo za žive in mrtve gasilce društva v župnijski cerkvi v Pečah. V petek, 25. junija – na dan dr-

žavnosti, je bila zvečer slavnostna seja, na katero je bilo povabljenih mnogo gostov in drugih gasilskih društev, podeljena so bila številna priznanja in odlikovanja na ravni gasilskega društva in Gasilske zveze Moravče. Sledilo je družabno srečanje. V soboto je bila gasilska vaja, na kateri so sodelovala društva iz Gasilske zveze Moravče ter društvi iz Kandrš in Vač.

Vaja se je končala uspešno, po vaji pa je bila veselica. V nedeljo, 27.6.2004, so prireditve dosegle vrhunec s slavnostno parado gasilskih društev iz gasilskih zvez Domžale, Mengeš, Lukovica in Moravče ter iz Vač in Kandrš. Prireditve so se udeležili tudi nekateri pomembni gostje:

tov. Jože Berlec – predstavnik Gasilske zveze Slovenije, Miran Bogataj – poveljnik Civilne zaščite Republike Slovenije, Ljudmila Novak – županja Občine Moravče. Najpomembnejši gost pa je bil ustanovni

član društva, Ciril Merčun, zato je bil deležen največje pozornosti. V kulturnem delu je zapel Gasilski oktet, ustanovljen prav za to priložnost, kot spomin na fante in može, ki so si pred 70 leti tako želeli

prepevati v pravem pevskem zboru, da je zaradi tega nastalo gasilsko društvo Peče.

Podeljena so bila najvišja odlikovanja s strani Gasilske zveze Slovenije.

Po končani prireditvi je bila tudi tokrat veselica. Vse prireditve so bile dobro obiskane, potekale pa so pod velikim šotorom na športni ploščadi v Pečah.

Več o zgodovini društva in celotnega kraja si lahko preberete v Kroniki prostovoljnega gasilskega društva Peče avtorja Bogomila Brvarja.

JELKA LALIČ, foto: Foto Majhenič Viljem, Bogomil Brvar

IZ ZGODOVINE PROSTOVOLJNEGA GASILSKEGA DRUŠTVA PEČE

V l. 1933 se je porodila želja po pevskem zboru. Po takratnih predpisih se je tega dalo najhitreje ustanoviti v okviru gasilske čete. Takratni peški učitelj, mladi in napredni Ciril Merčun je pričel s pripravami na ustanovitev gasilske čete in tako sta hkrati zaživeli kulturna in gasilska dejavnost. Gasilska četa je bila ustanovljena 27. maja 1934. Marljivi gasilci so pričeli z nabavo najnujnejše opreme in gradnjo gasilskega doma. Vojna in revščina sta začasno ustavili razvoj društva. Oblast podeželskim društvom ni bila naklonjena in prizadevanja takratnih članov so bila včasih videti popolnoma brezupna. Pa vendar je zmagala trma in močna volja gasilcev. Počasi so se vrstili uspehi in dosežki. Društvo je dogradilo gasilski dom, dobilo članski prapor, kupilo motorno brizgalno, prvi avtomobil ... Sledili so si večji uspehi, kot zidava novega gasilskega doma, nabava sodobnega vozila, gradnja večnamenske stavbe. Vzporedno se je obnavljalo in izobraževalo članstvo, ki dosega dobre rezultate na tekmovanjih. Danes društvo šteje 158 članov, veliko je mladih. Tudi po 70 letih pa Peški gasilci ostajajo zvesti načelu: pomagati v nesreči vsakomur, kadarkoli in kjerkoli.

V Evropsko unijo z dobrodelno dražbo

Vstop Slovenije v Evropsko unijo je bil 1. maja označen s številnimi proslavami po vsej Sloveniji. Ker pa tako pomembno dejanje ni stvar samo ene noči, smo prepričani, da je prav, da ga počastimo tudi med letom. Zato je Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije v četrtek, 17. junija, v sodelovanju z Občino Moravče priredila srečanje diplomatskega zbora, visokih predstavnikov slovenske politike in partnerjev KGZS na gradu Tuštanj v Moravški dolini.

Glede na število poslanih vabil in humanitarni namen srečanja smo pričakovali večji odziv, vendar se je izkazalo, da tudi manjša udeležba ni bila ovira za uspešno izpeljano dražbo slik. **Od 32 risb, slik in grafik je nove lastnike dobilo 31 izdelkov, skupni izkupiček dražbe pa je bil 442.000 SIT.** Novi lastniki čudovitih otroških umetnij so:

veleposlanik kraljevine Belgije, njegova ekselenca **Jean Luis MIGNON** (2 slike), veleposlanik Združenega kraljevstva Velike Britanije in Severne Irske, njegova ekselenca **Hugh MORTIMER** (2 slike), **Nandor Kakas**, predstavnik Veleposlaništva Republike Madžarske, **Janez Drobnič**, poslanec Državnega zbora RS, **Zmago Jelinčič Plemeniti**, poslanec Državnega zbora RS, **Ljudmila Novak**, županja Občine Moravče in poslanka v parlamentu Evropske unije, **Peter Vrisk**, predsednik KGZS, **Ervin Kuhar**, direktor KZGS, **Janez Pevec**, generalni sekretar na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, **Tomaž Sila**, direktor Zveze Hranilno kreditnih služb, Zadrúžna kmetijska družba d.o.o., Zadrúžna zveza Slovenije (2 slike),

Občina Moravče, **Renata Vidrgar**, članica Občinskega sveta Občine Moravče, Osnovna šola Jurij Vega, Moravče, Komorni zbor Limbar, **Marjana Cvirn**, urednica revije Drobница (2 slike), **Branko Ravnik**, vodja sektorja za kmetijsko svetovanje pri KGZS, **Igor Kotnik**, vodja oddelka za gozdarsko svetovanje pri KGZS, **Tatjana Čop**, vodja oddelka za mednarodno sodelovanje in promocijo pri KGZS, **Uroš Zgonec**, sektor za kmetijsko svetovanje pri KGZS, Kolektiv zaposlenih v zborničnem uradu KGZS (4 slike), **Milan Skledar** (2 slike)

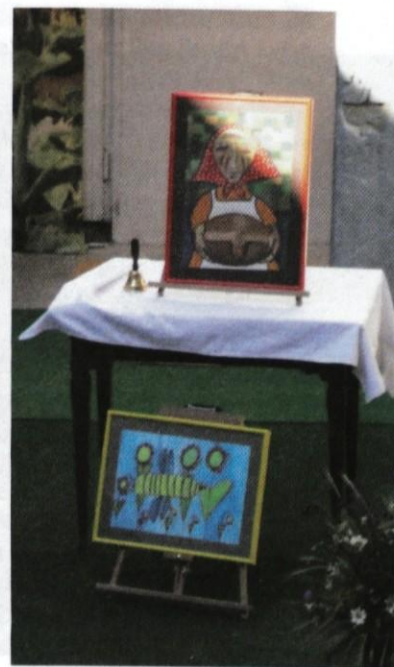
Izklicna cena za vse slike je bila 10.000 SIT, najvišjo ceno, 26.000 SIT je dosegla slika »Moja vas Dovje« trinaestletnega Anžeta Smodiša iz Osnovne šole Mojstrana. V bodoče bo krasila stanovanje gospoda Nandorja Kakasa, svetovalca na Veleposlaništvu Republike Madžarske.

Prav vsem, ki so se srečanja udeležili, še posebno pa tistim, ki so pokazali dobro voljo ter se odločili za dobrodelni nakup slik, se v imenu Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije kot tudi Občine Moravče in Osnovne šole Jurij Vega iskreno zahvaljujemo.

mag. TATJANA ČOP, foto Mal

Citarar Rado Kokalj in Peter Pirnat

Carmina Immortalia na Limbarski gori

Po Mozartovem Requiemu smo v cerkvi sv. Valentina 9. maja 2004 ponovno doživeli koncert klasične zborovske glasbe skladateljev Mozarta, Haydna, Bacha in Francka za solista, zbor in orkester. Nesmrtni skladbe so izvajali: Komorni zbor Limbar, zborovodkinja Elizabeta Pirnat Mateja Arnež Volčanšek, sopran Milan Kunavar, tenor Tomaž Pirnat, orgle in Komorni orkester Gaudeamus (študenti Akademije za glasbo) pod vodstvom dirigenta Aleksandra Spasića.

Uvodna Bachova maša priča, da se je Komorni zbor Limbar utrdil v glasovnem in tehničnem mojstrstvu, ki je za izvedbo takšne skladbe nedvoumno potrebno. Čeprav maloštevilna zasedba amaterskih pevcev je skupaj s kompozicijo mojstrovine arhitekta Gregorja Mačka izpolnila prostor z jasnim in bogatim zvokom. Poslušalec je mogel doumeti, zakaj so organizatorji dali temu koncertu tak naslov, že ob koncu prve skladbe. Za tiste, ki so malo manj doma med stranmi tovrstne zborovske literature, pa je treutek spoznanja nastopil kmalu za tem, kajti sledile so

posebno priljubila. In pravi, da tam ni dirigiral zadnjič.

Naj ob sklepu tega prispevka izrazim občudovanje in hvaležnost Komornemu zboru Limbar za pogum in srčnost pri pripravi programa, ki je nas poslušalce navdušil ter duhovno in glasbeno obogatil. Radi se bomo vračali na podobne prireditve pod svod limbarske lepote.

GREGOR SELČAN

Milan Kunavar v svetovnem Zboru mladih

Moravska glasbena kultura je lahko ponosna na velik glasbeni uspeh pevcu Milanu Kunavarja. Letos je zelo uspešno zaključil 5. razred Glasbene šole v Domžalah na oddelku za petje. Z mentorico Julieto Kubik Habjanič in korepetitorjem Tomažem Pirnatom je v letošnjem letu sodeloval na več pevskih seminarjih in delavnicah širom po Sloveniji.

Dobra pevska tehnika in muzikalnost je tudi letos prepričala strokovno žirijo na tekmovanju mladih glasbenikov, ki je februarja potekalo v Domžalah. V svoji kategoriji je Milan prepričljivo osvojil zlato priznanje in se tako uvrstil na državno tekmovanje mladih glasbenikov, ki je potekalo v mesecu marcu v Ljubljani. V hudi konkurenci je osvojil srebrno priznanje, kar je izreden uspeh zanj in njegovo mentorico.

Največji uspeh pa je zagotovo opravljena avdicija v svetovni zbor mladih, ki ga vsako leto razpiše Glasbena mladina Slovenije. Avdicijo v Ljubljani je uspešno opravilo pet kandidatov, nadaljnjo selekcijo v Belgiji pa trije izmed njih. V zboru se za en mesec zbere približno 95 pevcev iz vsega sveta. Namen zbora je druženje in visoko kvalitetno poustvarjanje odličnih mladih pevcev vseh ras in kultur. Zbor je ambasador UNICEFA, ker s svojo sestavo poziva k medsebojnemu sožitju in sodelovanju. Zbor letos gostuje v Južni Koreji ter na Japonskem, v tem bo času pripravil program za celovečerni koncert, ki ga bo izvedel na enajstih koncertih, na koncu pa bo posnel še zgoščenko. Letošnji Svetovni zbor mladih vodita Georg Grün iz Nemčije ter Anthony Leach iz ZDA. Želimo mu srečno pot in veliko pri-
stnega pevskega druženja.

E.P.

skladbe, ki jih malokatero uho ne prepozna. Za dušo in ušesa. In tudi, če je kdo katero izmed njih slišal prvič, sa je moral navdušiti. Če ne prej pa po labodjem spevu velikana klasične glasbe: Mozartovem Requiemu. Ta mit izopvedne religiozne glasbe so pevci izbrali tudi za ponovitev, po burnem in dolgem aplavzu poslušalcev. Preden pa so se pevci nasmejanih obrazov prepustili tej gloriozni mojstrovini pa nas je ponovno presenetil odličen nastop domačega tenorista Milana Kunavarja, ki je suvereno in muzikalno izpeljal zahtevno skladbo Pannis Angelicus Cesarja Franka. Poleg sopranitske Volčanškove je potrebno pohvaliti tudi ubrano in muzikalno igro orkestra in organista, ki so z očitno virtuoznostjo zvesto sledi svojemu dirigentu Spasiću. O njem pa smo tako že ob lanskem koncertu slišali, da se mu je cerkveni prezbiterij in akustična ladja cerkve na Limbarski gori

Kulturni poletni festival Studenec 2004

Prenovljeno poletno gledališče na Studencu lahko sprejme kar tisoč gledalcev, ki jih poleg zanimivih prireditev privabljajo tudi idilično podeželsko okolje in bližina kraške jame. Letos je prizorišče že četrtega poletnega festivala, ki ga pripravlja Kulturno društvo Miran Jarc.

Kulturni poletni festival na Studencu ponovno ponuja vrsto zanimivih prireditev in razstav. Festival je 29. maja odprl

Mešani pevski zbor sv. Nikolaja iz Litije s koncertom v cerkvi sv. Lenarta na Krtini. V zboru pod vodstvom Helene Fjokar Zupančič prepevajo večinoma dijaki in študenti iz Litije in okolice.

Sledil je koncert slovenskih ljudskih pesmi in ljudskih pesmi evropskih narodov v izvedbi Slovenskega okteta pod vodstvom Mirka Cudermana. V oktetu se je v petdesetih

letih zvrstilo več kot trideset pevcev. V sedANJI sestavi pa deluje dve leti. Slovenski oktet je pripravil nepozaben koncert, tudi zato, ker so peli brez ozvočenja. Večer je vodila TV voditeljica Mojca Šumej.

Koncert Helene Blagne je bil 19. junija. Na odru sta se ji pridružila znana glasbenika Nace Junkar in Marjan Zgonc.

Moj teater je 24. junija na Studencu gostoval s predstavo Pižama za šest Marca Camolettija, ki jo je režiral Marjan Bevk. Komedija predstavi vrsto smešnih in nepredvidljivih situacij, v katerih se znajdejo glavni junaki: petinštiridesetletnik in njegova »občasna« spremljevalka, njegova žena, njen ljubimec, mož od ...

Večer ust, raztegnjenih do ušes!

27. junija je sledil Mednarodni folklorni festival Domžale 2004. Predstavile so se folklorne skupine iz Švice, Makedonije, Romunije, Španije in seveda domača Akademska folklorna skupina "France Marolt" iz Ljubljane.

Radio Ognjišče je 28. junija praznoval 500. oddajo. Voditelj oddaje in urednik radijske postaje Franci Trstenjak je na oder poleg radijskih voditeljev povabil tudi ansambel Franca Miheliča. Večer je polepšala tudi ženska vokalna skupina Oda iz Moravč.

Najmlajše je 2. julija razveselila Pika. Že veste katera? Pika z dolgimi rdečimi kitami, prevelikimi čevlji in pegastim nosom. Zgodbo je za Mladinsko gledališče Ljubljana priredil Andrej Rozman Dokuštumf in režiral Vito Taufer.

The Golden Gate Quartet je obiskovalce poletnega gledališča navdušil že lani. Letos so 9. julija nastopili skupaj z New swing quartetom in pripravili edinstven koncert.

Kulturno društvo Miran Jarc vsako leto predstavi katero od znanih del. Prejšnja leta smo si tako lahko ogledali tudi Planinsko rožo, Miklovo Zalo, Martina Krpana in lani Ženitev. Letos je društvo pripravilo priredbo **Tavčarjeve idilične povesti Cvetje v**

Presečnikova Meta (Monika Jeretina) in Kosmov Janez (Jure Sešek). (Foto: Uroš Zagožen)

jeseni, ki jo je dramatisiral Miran Herzog in priredil Alojz Stražar. V priredbi je dodanih veliko pesmi in ljudskih običajev. Nastopalo bo preko 80 nastopajočih. V predstavi so ohranili originalno glasbo iz filmske upodobitve povesti, ki jo bo v živo izvajalo več glasbenikov. Vsekakor so nam pripravili izjemno zanimivo predstavo, ki jo je škoda zamuditi. **Premiera predstave bo 23. julija ob 21.00 s ponovitvami 25., 26., 29. in 31. julija ter 1., 27., 28. in 29. avgusta.**

Kulturni poletni festival Studenec 2004 bo zaokrožila razstava na prostem - "Ko oči mislijo" slikarja in kiparja Staneta Jarma. Vsebina njegovih del temelji na prikazu bolečine, ki jo z motorno žago zareže v les. Ob otvoritvi bo predstavljena nova knjiga Silve Terška z naslovom "Preobrazbe".

Poletno gledališče Studenec nam vsako leto ponuja bogato in pestro kulturno dogajanje, ki se ne zaključí s poletnim festivalom. Že 25. septembra si lahko ogledate likovno razstavo Janeza Medveška. Sledilo bo več podobnih razstav in prireditev.

KATJA PETERC

Izlet vaške skupnosti Negastrn po dolini Soče

V nedeljo, 30. maja, je Vaška skupnost Negastrn organizirala izlet. Z avtobusom nas je sovaščan popeljal iz Negastrna skozi Črni graben po avtocesti do Logatca. Pot smo nadaljevali po soteski čez Idrijo do Kobarida, kjer smo si ogledali čudoviti muzej Soške fronte. Spoznali smo, kako so med drugimi tudi nekateri domačini trpeli pri utrjevanju položajev po nedostopnem goratem območju in bojevanju v nemogočih razmerah. Pot smo nadaljevali do Tolminskih korit, katere je skozi dolgo in krvavo zgodovino oblikovala čudovita reka Soča.

Po kosilu v bližnji gostilni smo odšli na ladjo Lucija, ki nas je popeljala mimo Mosta na Soči po strugi navzdol. V enourni vožnji smo poleg ostalih lepot doživeli tudi "ladijsko poroko".

Polni lepih vtisov smo se v večernih urah vrnili domov.

Znova smo prišli do spoznanja, kako lepa je naša deželica, Slovenija!

FRANCI MAJDIČ

V čevljih so skriti ljudje. Brez heca!

Ko se leto začne prevračati v drugo polovico in se travniki odenejo v dišeče preproge pravkar pokošene trave, črički pojejo svoje neumorne melodije in vse postaja nemirno pričakovanje dopustniških dni, se v gradu Tuštanj pričenjajo grajski večeri. Letos že 11. zaporedno sezono pričakujemo novih kulturnih doživetij.

Praznovanje 80-letnice od ustanovitve Pihalne godbe Moravče je nestanovitno vreme preselilo v moravški kulturni dom. Z vsem žarom se je sezona začela s predstavo Rifletov šuštar v soboto, 26. junija. V monoigri je Rifle, priznani in uveljavljeni igralec Janez Hočevar, prikazal na videz zelo preprosto življenje čevljarja. Toda mojster čevljev je bil pravi mojster tudi v branju življenjskih zgodb vsakega para čevljev, ki je zašel v njegovo delavnico. Odbral je prenekatero žuljavo, garaško, znojno ali pa graciozno, prijazno, lahkotno hojo nog in oseb, ki so tem nogam pripadale. Celotnemu nizu zgodbic je dodal še zabavne interpretacije znanih pesmi in »cukrčke« humorja v značaju navihanega šuštarja, ki je v samotnem delu znal vsakdan popestriti s kakšno »pikantno« podrobnostjo še zlasti, če so na njegova vrata potrkali lahki ženski čevlji. Urica zabave je nasmejala gledalce, ki pa so tokrat napolnili atrij gradu do zadnjega kotička.

Teden dni kasneje, 3. julija, je bil izveden **vokalno instrumentalni koncert** W. A. Mozarta Bastien in Bastiena, opera v komorni izvedbi študentov glasbe. Mozartova stvaritev je dobila novo glasovno zasedbo študentov Akademije za glasbo iz Ljubljane, ki so z vlogo v operi opravili praktični del izobraževanja in izpit. Mladi pevci, bodoča velika imena slovenske klasične glasbe, so v akustičnem atriju uživali v interpretaciji do te mere, da se je vsa njihova energija prelivala na poslušalce, ki so tudi ta večer grajsko dvorišče zapuščali vidno zadovoljni.

Sezona se še ni zaključila, še vas vabijo na prireditvi tega poletja, ki bosta na sporedu: v soboto, 24. 7. 2004, ob 21.00 (Ex tempore Društva likovnih umetnikov Ljubljana) in v soboto, 28. 8. 2004, ob 20.30 (Veliki koncert opernih arij in ostalih samospevov v izvedbi svetovno znanega tenorista JANEZA LOTRIČA). Pridružite se množici ljubiteljev Grajskih večerov na gradu Tuštanj, saj se tisti, ki občutijo neponovljivost kulturnih doživetij, vedno znova vračajo.

MAL

Zakonski jubileji v Moravčah

Kot lani je bilo tudi letos v župnijski cerkvi sv. Martina v Moravčah srečanje parov z okroglo obletnico poroke. Na nedeljo Svete Trojice, 6. junija, se je zbralo sedem parov. Praznovanje so začeli s sveto mašo v pomladno okrašeni župnijski cerkvi in se zahvalili za leta ljubezni, razumevanja in zvestobe. Prijetno druženje so nadaljevali v župnišču. Jubilantom so zapela dekleta zbora Proteja. Ob veseli priložnosti pa so zakonci prejeli simbolična priznanja za skupaj preživeta leta.

KATARINA PETERC, foto Marko Majdič

Zlata poroka

»Leta res hitro tečejo,« sta v soboto, 5. junija 2004, v krogu svojih najdražjih zatrjevala zlatoporočnica Pavla in Vinko Smrkolj, po domače Santelnova s Kovačije.

Petdeset let je minilo, kot bi trenil in stezice, na katerih sta se spoznala in nosila v mlin, so se zarasle. Vse do danes pa je ostala ljubezen, ki je močnejša kot kdajkoli prej. Njuna ljubezen je obrodila bogat sad, saj so se jima rodili štiri otroci. Danes ju obiskuje tudi devet vnukov in pravnukinja. Zelo sta ponosna nanje, ljubezen in svoje izkušnje rada podelita z njimi.

BRANKA BIZJAN, foto: Špela Pirc

Opazovanja veličastnih nebesnih pojavov

Meseca maj in junij sta bila za vse astronome po svetu in tudi v Sloveniji še kako delovna ...

Komet Q4 Neat

V prejšnji številki smo lahko prebrali, kako so si moravški osnovnošolci ogledali zanimiv in zelo svetel komet Q4 NEAT, ki je bil tiste dni v maju viden celo s prostimi očmi, seveda le za izkušene opazovalce. Tudi na observatoriju Vega vsekakor nismo zamudili tega kometa, saj so kometi rdeča nit opazovanj na observatoriju.

Tako je bil komet v majskih večerih redna tarča avtomatskega teleskopa in tako so nastali zelo dobri posnetki svetlega kometa. Trije posnetki kometa, ki so nastali zaenkrat še pod razmeroma temnim moravškim nebom - srčno upam, da ga bomo ohranili - so tako svoje mesto našli tudi na spletni strani SpaceWeather, ki deluje pod okriljem svetovno znane NASE, ter tako postali edini objavljeni slovenski posnetki.

Posnetke si lahko ogledate v arhivu NASE na spletnih naslovih;

<http://science.nasa.gov/spaceweather/swpod2004/19-may04/Matej1.jpg>

<http://science.nasa.gov/spaceweather/swpod2004/11-may04/Matej1.jpg>

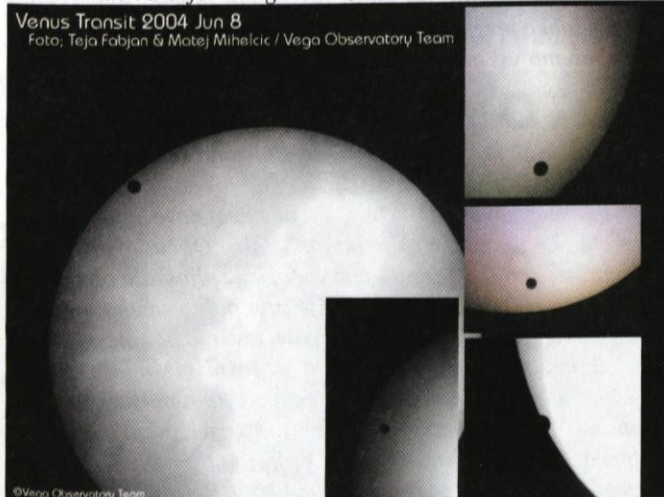
<http://science.nasa.gov/spaceweather/swpod2004/09-may04/Matej1.jpg>

Prehod Venere

8. junija smo bili priča še enemu spektakularnemu in zelo redkemu nebesnemu dogodku, navideznemu prehodu Venere čez Sonce.

Dogodku, ki se je pričel ob 07h 19min in končal ob 13h 23min, smo astronomi posvetili kar nekaj časa, tako je bilo moč na več spletnih straneh spremljati prehod v živo. Po večjih slovenskih mestih je bilo ob tem dogodku kar nekaj javnih opazovanj, ki so jih pripravila domača astronomska društva. Tudi na nacionalni televiziji so pripravili neposredna oglašanja z opazovanj v redni televizijski program, ...

Veliko je bilo tudi takšnih, ki smo dogodek opazovali samostojno daleč stran od evforičnega vrveža.

S Tejo sva tako za Moravške novice posnela nekaj fotografij prehoda Venere.

Naj dodam, da bo naslednji prehod Venere viden iz Slovenije šele čez 113 let.

MATEJ MIHELČIČ, www.obsvega.com

Kakšno predstavo nam je pripravila Venera?

Odgovor bi bil lahko tudi, da takšno, kot smo si jo pripravili sami. Ko sem ljudi spraševal, kako so opazovali letošnji enkratni in v našem življenju neponovljiv dogodek prehoda planeta Venere čez Sončevo ploskev, sem dobil različne odgovore. Nekateri ga sploh niso opazovali, drugi so ga opazovali, pa niso ničesar videli, tretji so bili nad prehodom Venere navdušeni.

V medijih je dogodek verjetno zasledil vsak, zato ne bi podrobno razlagal, za kaj je šlo.

Težave in razočaranja nastanejo, če se prej ne pozanimamo, kako opazovati, da bomo določen astronomski dogodek, kot je bil na primer ta, dobro videli.

Sonce na nebu se vidi kot okrogla ploščica s premerom pol kotne stopinje. Venera pa je bila pri prehodu čez Sonce v premeru 30-krat manjša od Sonca, (če pa bi primerjali po ploskvi, pa kar 900-krat manjša). To pomeni podobno, kot če bi z razdalje približno 8 metrov gledali teniško žogico, ki predstavlja Sonce, na njej pa kroglico, velikosti kot jih najdemo v bombicah za nalivno pero, ki predstavlja Venero. To je na meji zmogljivosti človeškega vida. Kdor je opazoval na proste oči, seveda skozi filter, je dogodek komaj zaznal. Že navaden daljnogled, na katerega nalepimo zaščitno folijo, nam vse skupaj približa 8-krat. Kdor pa je opazoval skozi teleskop, ki poveča približno 30-krat in ga v trgovini dobimo že za 15 000 SIT skupaj s filtrom, je imel imenitno predstavo. Iz teleskopa lahko sliko Sonca projiciramo tudi na bel zaslon, sedaj seveda brez filtra, podobno kot v kinu projicirajo sliko na platno. Bolj kot je zaslon oddaljen od teleskopa, večja je slika.

MARKO OSOLNIK

PGD Vrhpolje

Tekmovanje z ročno brizgalno

Prostovoljno gasilsko društvo Vrhpolje je v soboto, 19. junija, priredilo tretje, sedaj že tradicionalno tekmovanje z več kot sto let staro ročno brizgalno. Tekmovanja, ki se je pričelo ob 15. uri, se je udeležilo 14 ekip iz gasilskih zvez Domžale, Lukovica in Moravče. Med ekipami je bila tudi ena ženska in ena mešana ekipa.

Vsaka ekipa je morala zbiti tarčo in narediti enega izmed treh gasilskih vozlov. Vse ekipe so vajo končale.

Pokal za prvo mesto pri ženskah so osvojile tekmovalke iz PGD Trojane – GZ Lukovica. Pri članih so tretje mesto osvojili člani PGD Blagovica – GZ Lukovica, drugo mesto so dosegli člani PGD Studenec – GZ Domžale. Zmagala pa je ekipa domačinov, to je PGD Vrhpolje – GZ Moravče in prejela prehodni pokal. Že sedaj vrhpoljski gasilci vabijo za naslednje leto na veliko in zabavno tekmovanje.

IVAN LEBAR

Obisk pri tabornikih

Otroci iz podaljšanega bivanja prvih razredov vedno počnejo kaj zanimivega. Imajo zelo zanimiv običaj, da vsak petek nekdo izmed njih za vse pripravi presenečenje. Ker se je približeval konec šole, sva se z vzgojiteljico Marijo Gotar dogovorili, da jim bom pripravila presenečenje tudi jaz. Tako smo se po kosilu odpravili na taborniški prostor nad ribniki in se seznanili z življenjem tabornikov. Videli smo v kakšnih šotorih taborniki spijo na taborjenju, v enega malo pokukali, streljali s čisto pravim lokom, plezali na razgledni stolp, se igrali taborniške igrice, se naučili posebnega pozdrava in izvedeli veliko novega o taborniških običajih, kot so: poroka, krst, večeri ob ognju... Poleg vsega tega taborniki hodijo na tekmovanja, taborjenja, zimovanja, izlete, nosijo posebne uniforme in rutke ter se srečujejo vsak teden na taborniških uricah, kjer spoznavajo potne znake, ognje, vozle, delajo vodove zastavice, pojejo pesmi in še veliko drugega. Imeli smo se zelo lepo in naše popoldne

je kar prehitro minilo. Nazaj v šolo smo tako odšli navdušeni nad taborništvom, zato upam, da se bomo vsaj z nekaterimi pri tabornikih še srečali.

TINA GRABNAR, foto: Marija Gotar

Taborniki na Štajerskem Triglavu

Taborniki so sklenili nadaljevati akcijo POPOTNIK.

V nedeljo, 18. 4. 2004, so se z avtomobili odpeljali na severozahodni del Slovenije. Odločili so se raziskati delček Štajerske. Sead in Branka sta prevzela vodstvo. Prva postaja so bili krofi na Trojanah. Ob toplem čaju in krofih so se dokončno pomenili, kam jih bo vodila pot. Avtocesta jih je pripeljala do odcepa za Dramlje. Po lepi regionalni cesti so se odpeljali v Rogaško Slatino. Tu so si ogledali park in stare hotelske objekte. Vožnjo so nadaljevali do Rogatca. Pod vodstvom vodičke so si ogledali baročno-renesančni dvorec Strmol iz 15. stoletja. Dvorec postopno obnavljajo in počasi se v dvorec vrača tudi življenje: vrhunska vinoteka v stari grajski kleti, izbrana kulinarčna ponudba v grajski črni kuhinji, konferenčna oziroma poročna dvorana in obnovljena grajska kapela z baročnimi freskami.

V bližini gradu je muzej na prostem Rogatec, ki je bil naslednja postaja. Prvotna ideja o ohranitvi rojstne hiše pesnika Jožeta Šmita je z leti prerasla v največji lokalni muzej na prostem v Sloveniji, ki je bil leta 1997 nominiran za evropski muzej leta. Muzejska zbirka ohranja ljudsko stavbno dediščino subpanonskega tipa in kulturno izročilo ljudi, ki so živeli na območju južno od Donačke gore in Boča v času od 19. do sredine 20. stoletja. Ogledali so si gospodarsko poslopje - štalno, dvojni vezani kozolec - toplar in svinjak - štalunci, nato vodnjak - štepah

na čapljo, čebelnjak, viničarsko hišo, brajde, kovačijo in lodn - podeželsko trgovino iz tridesetih let 20. stoletja.

V daljavi so opazovali Donačko goro tako imenovani Štajerski Triglav.

Avtomobile so pustili pred Rudijevim domom in peš nadaljevali pot. Urejena planinska pot jim je ponujala sproščen pohod skozi bukov pragozd, kjer so lahko uživali v lepotah rastlinstva in živalstva. Na vrhu jih je pričakal obnovljen križ in prelep razgled na Ptujsko in Dravsko polje ter Slovenske gorice. Poseben čar so nudili haloški hribčki, ki so prepleteni z vinogradi.

Pohod so zaključili v planinskem domu, kjer jim je prijazna gostilničarka postregla s kulinarčno posebnostjo tega konca Slovenije - ajdovimi žganci in obaro.

Po kosilu so se vrnili v dolino. Še enkrat so se ustavili v Rogaški Slatini in se sprehodili po zdraviliških objektih.

Dan se je nagibal v večer, ko so se odpeljali proti domu. Za njimi je bil izlet v kraje, kjer je bil marsikdo prvič, zato jim bosta prelepa pokrajina in prijazni ljudje še dolgo ostali v spominu.

B. DORIČ

Skavti v Dolžanovi soteski

Komaj smo čakali, da bodo prišli lepi poletni dnevi, ko skavti lahko preživimo svoj prosti čas zunaj v naravi. Takrat se zberemo vsi moravški skavti in odidemo na celodnevni izhod stega.

Tudi letos ni bilo izjeme. V soboto, 29. maja, smo v dopoldanskih urah krenili na pot. Odpeljali smo se. Naš letošnji cilj je bila Dolžanova soteska.

Nadeli smo si nahrbtnike in odšli odkrivat nove lepote naše dežele. Lepot zares ni primanjkovalo. Občudovali smo kamnine, drevesa in predvsem vodo, ki je pljuskala ob skale in drvela po dolini. Med potjo je bilo polno smeha, petja, razposajenosti in dobre volje. Po uri tavanja po soteski smo se odločili, da odidemo pogledat Stegovniški slap v bližini. Še enkrat smo bili lahko navdušeni nad lepotami narave, ko smo se pripeljali tja. Sledil je še bolj športen in zabaven del dneva. Na igrišču smo odigrali profesionalno tekmo nogometa. Dobrih akcij zagotovo ni manjkalo. Rezultat ni bil tako pomemben kot to, da smo se imeli super. Ko je napočil čas, da se bo treba počasi vrniti, nam je gospod župnik prebral šmarnice. Po poti domov smo se še ustavili, da smo šli na sladoled in smo še v besedah obnovili dogodivščine.

LAURA GOTAR

Rokodelci so odložili delo

Ne vzemite naslova dobesedno. Delali ne bodo organizirano skupaj (vsak drugi četrtek v mesecu v avli kulturnega doma) le do septembra, ko bodo oblikovali glino. Sicer pa se doma prav gotovo vsak po malem ukvarja s svojim delom, ki jim je obenem priljubljena dejavnost za zapolnitev prostega časa. Da je bilo vloženo veliko prostega časa tudi za odpravo posledic poplav pred nekaj leti tudi v Mozirskem gaju, so se Moravški rokodelci lahko prepričali sami, ko so se junija odpravili na strokovno ekskurzijo v Savinjsko dolino. Vreme jim sicer ni bilo najbolj naklonjeno, tako da so že delno urejene gredice ogledovali pod dežniki. Tudi vrtnarji niso bili navdušeni nad deževnimi kapljami, ki so ovirale njihovo delo. Bolj suho je bilo v muzeju lesarstva in gozdarstva v Vrbovcu, kjer je bilo videti, kako pomembne so bile ročne spretnosti še posebej pri teh opravilih, saj je bila večina orodja in pripomočkov za delo v gozdu (priručne hiše, drče, ...) narejena ročno. Kakšni so bili pogoji dela, ni treba posebej omenjati.

Čeprav je bila sobota, so delali tudi v mozirskem Elkroju, kjer jim na srečo še ne zmanjkujeta dela in njihove lepe izdelke si je moč ogledati in tudi kupiti v industrijski prodajalni. Veliko ur, mesecev in let je bilo vložnega dela tudi v čudovite ročno vezene mašne plašče iz svile, zlata in srebra, ki so bili na ogled v Zakladnici v Radmirju. »Kako je lepo izdelano!« so bili pogosti vzdih ob občudovanju moravških in številnih drugih obiskovalcev, ki jim je vodič temeljito predstavil zbirko.

Pridne in spretno roke so imeli tudi v gostišču Prodnik v Ljubnem ob Savinji, kjer so se rokodelci okrepčali in sprejeli z vremenom kompromis. Ko so stopili iz kombija in se napotili do slapa Rinke in orlovskega gnezda pa do povratka nazaj, je sijalo sonce, nato je spet začelo rahlo deževati, pa to ni bila ovira za dobro voljo udeležencev, ki so si ogledali še paleontološko najdišče jamskega medveda in muzejsko zbirko, urejeno v pritličju gostišča.

Etnološki muzej v Gornjem Gradu je bil prav tako zelo zanimiv, saj so na vpogled stare razglednice, gospodinjski in gospodarski

Rokodelske spretnosti

pripomočki in podobice, med katerimi je razstavljena tudi ena z motivom Limbarske gore. Čudovite so bile serije različnih razglednic, ki so jih krasili ročno napisani verzi. Oskrbnik zbirke je rade volje povedal tudi, kako vzdržuje stare, železne predmete in jih tako ohranja zanamcem.

Varne roke šoferja Radoša so rokodelce popeljale čez Černivec domov. Utrujeni, vendar polni vtisov iz poučnega potovanja, kjer so ugotovili, da je še bistveno bolj kot danes bil nekoč človek odvisen od svojih rok. Le-te so bolj iz potrebe kot iz veselja izdelovale lepe izdelke zase, za svoje preživetje in tudi za prodajo. In še bolj so Moravčani prepričani, da je prav, da del takih spretnosti razvijajo tudi sami, »saj se nikoli ne ve, če ne bo kdaj treba uporabljati ročnih spretnosti tudi za vsakdanje potrebe in ne le iz veselja«.

S.V., foto: Mal

Golica z narcisami (1835 m)

PD Moravče in člani planinskega krožka Jurija Vege Moravče smo se odločili za planinski pohod na Golico. Po dolgem času

smo se kljub slabi vremenski napovedi odločili, da gremo. Tako nam je v soboto, 29. maja, le uspelo.

Pripeljali smo se do Planine pod Golico. Po precej strmi planinski poti smo se povzpeli navzgor. Doživeli smo najlepše. Na prostranih planinskih pašnikih so se razprostirale narcise, vse snežno bele. Ustavili smo se in občudovali te bele preproge. Res smo bili navdušeni nad lepoto narave. Poudariti moram, da ni bilo niti enega planinca, ki bi utrgal ta prelepi cvet.

Pohvalim naj naše mlade planince, da se zavedajo častnega kodeksa, saj so s tem pokazali, da se ravna po planinskih pravilih – varstvo narave. Ob tem si je marsikdo od nas v spomin pričaral Avsenikovo najlepšo melodijo »Na Golici« in si jo odpel. Polni lepih vtisov smo prispeli v planinski dom na Golici. Okrepčali smo se, odpočili, nato pa nadaljevali pot na vrh. Kako lep razgled. Tudi na koroško stran.

Mesec maj je za Golico praznik narcis, zato je bilo planincev v tem času vedno veliko. Verjetno ga ni, ki bi si ne želel ogledati tega prelepega dela naše domovine.

Nazaj smo se vračali po drugi poti na Javorniški Rovt. Pot se je vijugala po gozdu in je ni in ni bilo konec. Kljub dolgi poti moram pohvaliti vse učence – planince, da so vzdržali in bili tako vztrajni. Bogatejši so za polno lepih vtisov.

Kako lepo je na Golici!

ANTE PAJK, mentor

Iz aktivnosti DPM Moravče

Tudi mi smo bili delovni za 1.maj

Tudi v tem letu smo se odločili, da priskočimo na pomoč Društvu krajanov Tuštanja pri strežbi na tradicionalnem prvomajskem

srečanju na gradu Tuštanj, ki se je pričelo že ob 11.uri. Zbrali smo se na grajskem dvorišču in ob zvokih dobre glasbe, prireditve ob vstopu v EU, krajanov Tuštanja, ki so srečanje pripravili, in predvsem v krogu domačih ljudi nas je bilo tistih 23 vztajnih opaziti vse do polnoči. Potem pa je prišel tudi naš trenutek, ko smo lahko odložili delo in zaplesali ob zvokih ansambla Svetlin.

Tokrat smo se srečali na Moravškem

15.05.2004 smo članice in člani DPM Moravče pripravili na Mohorju že 4. obletnico pobratenja z DPM Maribor. Tokrat smo v svojo sredino povabili tudi DPM Krško in DPM Kamnik. Predvsem smo vsa društva povabili zato, ker si želimo še večjega in še boljšega sodelovanja. Ta dan smo še posebej počastili, ko smo izobesili društveno, slovensko in evropsko zastavo in ob 15. uri smo pričeli. Odigrali smo prijateljski tekmi v nogometu, si izmenjali mnenja, dogodke in obujali spomine, ... Ko smo bili končno vsi zbrani, smo imeli pozdravno besedo organizatorji, pozdravili pa so nas tudi predstavniki povabljenih društev. Ob dobri glasbi, odlični hrani in pijači ter ob zvokih Janijeve harmonike smo se veselili ob petju in plesu. Manjkale niso niti družabne igre in kres, ki je gorel pozno v noč.

Bili smo v Lenartu na državnih športnih igrah

Organizator DPM Slovenske gorice je ob pomoči ZSPM 22.05.2004 pripravil v Lenartu - natančneje v športnem centru Polena - državne športne igre, na katerih so sodelovala društva, ki so včlanjena v ZSPM, le-teh pa je 54. Organizatorji so pripravili kar tri panoge, in sicer nogomet, odbojko in tek. Vse so bile ločene za moške in ženske. Tja smo se odpravili kar z avtobusom, ki je na državne športne igre popeljal DPM Moravče, DPM Ivančna Gorica, DPM Moste - Česnjice in DPM

Blagovica. Naše društvo so uspešno zastopale ekipe v odbojki in nogometu. Sestavili smo tudi žensko ekipo za nogomet, da bi odigrale prijateljsko tekmo z DPM Mežiške doline. Ker nam ta dan vreme ni bilo naklonjeno, saj je deževalo, se omenjena tekma ni izvedla. Naše ostale ekipe pa so zasedle naslednja mesta: 5. mesto - odbojka (ženske), 7. mesto - odbojka (moški) in 12. mesto - nogomet (moški).

Iz regijskih potujemo na državne kmečke igre

V soboto, 19.06.2004, smo se udeležili regijskih kmečkih iger v Srednji vasi. Tokrat sta naše društvo zastopali kar dve ekipi, saj v lanskem letu na tem tekmovanju nismo sodelovali. Sodelovalo je šest ekip, ki so se pomerile v košnji in grabljenju, hoji v vrečah in na hoduljah, v žaganju hloda z žago amerikanko in igri

presenečenja, v kateri so tekmovalci morali z glavo v enem kilogramu moke najti žvečilni gumi, ga prežvečiti in povedati, kakšen ima okus. Vzdušje na prostoru, kjer se je vse to odvijalo, je bilo zelo veselo, polno tekmovalne napetosti, niso pa manjkali glasovi navijačev. Zmagali so najboljši. Zmagala je ekipa organizatorjev - DPM Kamnik, druga

je bila ekipa DPM Hrastnik in tretja ekipa DPM Moravče-2, ki so jo sestavljali Miha Novak, Ivko Ravnikar, Peter Grad, Sebastjan Zajc, Urša Jamšek in Nuša Cajhen. Četrta je bila ekipa DPM Moravče-1, ki so jo sestavljali Peter Pergar, Peter Miklič, Primož Jemec, Andrej Kocjančič, Nina Jemec in Petra Jemec, sledili pa sta jim še ekipe DPM Velike Lašče in DPM Kalček. Vse ekipe so prejele praktične nagrade in priznanja, prve tri ekipe pa tudi pokale. Tako se prve tri ekipe odpravljajo na državne kmečke igre, ki bodo v soboto, 10.07.2004, v Dravogradu zastopale ljubljansko regijo.

NUŠA CAJHEN

Moravški upokojenci se znajo sprostiti na izletih

Sekcija za izletništvo DU Moravče pod vodstvom Sonje Sever in Jožeta Novaka je v soboto, 5. junija 2004, organizirala nakupovalni izlet v Lenti na Madžarskem in ogled Bukovniškega jezera z okoliškimi zdravilnimi točkami.

Ob 3:30 smo se odpravili iz Moravč z avtobusnimi prevozi Sprint in voznikom Janezom Zabavnikom. Mejo smo prečkali brez težav, tudi nakupi so bili uspešni. Moravški upokojenci se znajo sprostiti na vseh izletih. Tudi tokrat smo kljub slabemu vremenu, ki ga je večina preživela pod dežniki, imeli dobro. Ogledali smo si Zakladnico čudežne moči narave ob Bukovniškem jezeru, kjer je sodeč po raziskavah radiostezista Ilija Čošiča 26 točk blagodejnega zemeljskega sevanja, o njihovem delovanju smo se lahko prepričali tudi sami.

Po ogledu smo se odpravili na kosilo na turistično kmetijo Benko v Spodnji Ščavnici od kodre smo nadaljevali izlet proti trgovini Petovar Sonja v Lenartu v Slovenskih goricah. Tu so ženske lahko nakupile gospodinjske potrebščine, moški pa smo zavili v gostilno na kozarec rujnega; ženske so se nam pridružile ob

kavi. Pot domov je minila hitro, saj smo si imeli mnogo povedati. Domov smo se vrnili v večernih urah.

Naslednji izlet je bil že v četrtek, 24. junija 2004, ki se ga je udeležilo 50 članov. Odpravili smo se na srečanje v Slovenj Gradec.

po zapisu JOŽETA NOVAKA

Svečanost na Peršmanovi domačiji

Člani Zveze združenja borcev in udeležencev NOB ter ZLSD Moravče smo se 27. junija udeležili spominske svečanosti na Koroškem na Peršmanu pri Železni Kaplji.

Svečanosti so se udeležili borci, udeleženci NOB ter ostali ugledni gostje. V kulturnem programu sta nastopali godba iz Liboj in mešani pevski zbor. Delegacije so položile vence. Navzoče je pozdravil predsednik Zveze koroških partizanov, borec Peter Kuhar. Ta je vsem Slovencem čestital za državni praznik. Opisal je povezanost s Slovenijo in zaželel, da vezi ostanejo, kot smo jih imeli. »Združena Evropa« je garant, da bomo živeli skupno. Proslave se je udeležil tudi predsednik Zveze borcev, dr. Janez Stanovnik. Prav tako so bili prisotni praporščaki z vseh koncev Slovenije. Podpredsednik koroških partizanov je opisal težek boj koroških partizanov takole: »Večer 25. aprila 1945 na Peršmanovi domačiji, veliki kmetiji družine Sadovnik, v idiličnem kraju ob vznožju Pece. Partizanke in partizani, ki tu vedno znova dobivajo podporo, kuhajo večerjo, ko policaji 4. kompanije 13. policijskega regimenta napadejo domačijo. Policaji oddidejo, domačija in gospodarska poslopja gorijo. Sredi ruševin: sedem otrok in štirje odrasli Sadovnikove in Kogojeve družine, postreljeni. Le štirje otroci preživijo, a težko ranjeni. Morilci pa imajo pošten obraz. Njihove roke so čiste. Žrtve so mrtve, glasovi preživelih pa komaj slišni. Britanske zasedbene oblasti hočejo preiskavo. Storilci naj se imenujejo in kaznujejo. Notranje ministrstvo spozna državno-politični pomen postopka, deželno sodišče začne s preiskavami. Trajajo do leta 1949 in usahnejo. Peršmanova domačija ostane slepa pega zgodovino-pisja, odprta rana osvobodilnega boja, prazna lisa v avstrijskih šolskih knjigah vse do danes.«

Poudaril je, da 11 članov Peršmanove domačije opominja na trpljenje in sramoto. To je edini spomenik v Avstriji, ki opozarja na čase, ki so jih doživljali na Koroškem med vojno. Opisal je tudi razmere slovenskih ljudi na Koroškem z nemškim in koroškim nacionalizmom. Naj bo to poziv in spomin s tega mesta bodočnosti!

Tudi dr. Janez Stanovnik, predsednik ZZB Slovenija, je opisal predvojno srečanje s Korošci. »Druženje v Peršmanu je nekaj izrednega, ker je nebeško lepo. Spominjam se grozote 2. svetovne vojne, 14. dni pred koncem vojne so doživljali strahote vojne. Tu so pobili celo družino, starčka, 7 otrok. Vojna je nekaj najstrašnejšega. Treba je narediti vse, da se prepreči.«

Spomladanska čistilna akcija pri domu upokojencev Moravče

Moravški upokojenci so ponosni na svoj društveni dom. V njem preko leta potekajo različne dejavnosti; DU Moravče ima uradne ure vsak torek od 10. do 12. ure, redne vaje pevskega zbora DU Moravče, društvene seje. Društvo pa daje prostore v uporabo tudi zunanjim društvom in sekcijam, v domu je tudi policijska pisarna.

Seveda je potrebno marsikaj postoriti, da sta notranjost in okolica doma urejeni. Za to skrbijo člani društva na delovnih akcijah, ki jih organizira in na njih tudi sodeluje predsednik društva Franc Novak. Ena izmed takih prostovoljnih akcij je bila tudi v dopoldanskih urah 11. maja 2004. Po končanem delu je tajnica društva Vlasta Vresk kot običajno poskrbela za prigrizek pridnih delavcev.

JOŽE NOVAK

Poudaril je, da se je na Koroškem razvilo partizanstvo 1942. leta in nadaljeval: »To je večni spomenik, prihodnje generacije pa bodo videle, kako so se borili, da so si izborili svobodo. Sovražstvo nima prihodnosti. Zavedamo se žalostne koroške zgodovine. Evropa je zrastle iz vrednot, ki so se rodile v 2. svetovni vojni. Treba je spoštovati človekove pravice, dostojanstvo in strpnost. Če ni strpnosti, ni demokracije. Čutiti je dih nove Evrope.«

ANTE PAJK, ZZB

Spomin na požig vasi Hrastnik

V teh dneh, natančneje 20. julija, se spomnimo na požig, na hudodelstvo nad vaščani vasi Hrastnik.

V letu 1942 se je Narodnoosvobodilno gibanje na Moravškem zelo razmahnilo in cela vrsta krajev je že imela odbore OF. Med temi je bila tudi vas Hrastnik. Ta je vso pomlad in poletje 1942 nudila borcem in političnem delavcem zavetje in jih podpirala. V njej se je večkrat zadrževal Kamniški bataljon kot tudi Moravska četa. Za nedeljo, 19. julija 1942, so se partizani dogovorili z vaško organizacijo OF Hrastnik, da bo ta dan potekal miting, ki so ga nato imeli tisti dan popoldne. V noči na 20. julij so vas obkolile nemške policijske enote. Okoli treh zjutraj so zasedle položaje tik ob vasi. Nekaj pred sedmo uro zjutraj so začeli pobirati ljudi, ločevati žene in otroke od mož ter jih zbirati v posebne skupine. Osem mož so zaprli na Vrbanov pod, jih pretepali in mučili. Zaprtim možem so zvezali noge tako, da so bili med seboj povezani, roke pa so jim privezali na drog, ki ga je sicer gospodar uporabljal za mletje prosa. Medtem so Nemci ropali po vasi vse, kar se jim je zdelo vredno. Okoli enajste ure so vrgli bombo nad pod in ga skupaj z moškimi vred zažgali. Nato so začeli požigati še druge hiše. Požgali so 12 hiš. Ko je eden od vaščanov poskušal zbežati iz skrivališča, so ga policisti ranili ter na pol mrtvega vrgli v ogenj. Tako je umrlo mučeniške smrti devet vaščanov, žene in otroke pa so odpeljali v Šentvid nad Ljubljano, od tam pa v različna koncentracijska taborišča v Nemčijo.

V počastitev tega krutega dogodka se OZB in krajani Hrastnika vsako leto spomnimo na ta dogodek. Lani smo pripravili še posebno svečanost. Zbralo se je 700 ljudi. Osrednji in slavnostni govornik je bil škof Vjekoslav Grmič. V zelo odmevnem govoru je poudaril: »Tovarišice in tovariši, teh grozot ne smemo nikdar pozabiti. Predvsem ne smemo pozabiti žrtev, resničnih mučencev, ki so položili na oltar domovine in evropske civilizacije slovenstva hkrati svoja življenja. Največji in upravičeni ponos izhaja prav iz osvobodilnega boja v tistem času, ko smo bili od okupatorja obsojeni na smrt. Nismo klonili, ker nam je tako narekovala naša slovenska zavest. In takšni hočemo ostati.«

ANTE PAJK, ZZB

30 let Nogometnega kluba Termit Moravče

V juniju so moravški nogometaši in ljubitelji tega športa praznovali 30 let organiziranega igranja nogometa.

V nedeljo, 13. junija, so izvedli turnir v malem nogometu. 18. junija so se na nogometnem igrišču predstavile vse sekcije NK Termit, dan kasneje pa so svoj jubilej praznovali v kulturnem domu. Na prireditvi so predstavili video posnetek o zgodovini nogometa na Moravškem, podelili priznanja najvidnejšim predstavnikom kluba in prisluhnili poskočni in milozvočni glasbi Tamburaškega orkestra Vrhpolje. Srečanje so nadaljevali v avli s pogovori o novih načrtih in obujanjem spominov na prve korake vse bolj priljubljenega športa tudi med Slovenci. Čeprav sedma sila ni bila povabljen k poročanju, smo si drznili spremljati dogajanje z razdalje, da bi obeležili pomembno obletnico dejavnosti, ki je ena izmed redkih v naši občini, ki ponuja redno vadbo in vzdrževanje telesne kondicije za zdravo življenje, sprostitve in tudi tekmovanje tako otrokom kot odraslim.

MAL

Začetki igre z okroglim usnjem so bili na Moravškem času primerni: se pravi skromni, brez prave opreme in pogojev za igro. Pa vendar se Moravčani s prijetnimi občutki in nostalgijo spominjajo prvih tekem na različnih lokacijah, kjer je bilo mogoče igrati in se sprostiti. Igrali so na »cegunci« v Krašcah, v Soteski, Vinjah ali Moravčah pri »Mrksku«, ko je bilo še makadamsko igrišče. Ves ta »žogobrc« je bil neorganiziran in je bil namenjen predvsem kratkočasenju vaše mladine. Ko je nogometna igra že počasi dobivala oblike pravega športa, je nekaj talentiranih Moravčanov igralo v klubih v Lukovici, Dobu, Domžalah in Jaršah. Tako je Franci Per, ki je takrat igral za Induplati Jarše, kar naprej spraševal predsednika TVD Partizan, kdaj se bo vendarle organiziral in ustanovil nogometni klub v Moravčah. Njegova pobuda je le počasi dobivala realne okvire in leta 1974 se je Francu Peru in vsem nogometnim navdušencem uresničila njihova želja. Tako se je v okviru TVD Partizan ustanovil Nogometni klub Moravče.

Moravče, torej z imenom donatorja, ki stoji klubu ob strani v vseh letih obstoja. Donatorska sredstva Termita veliko pripomorejo k delovanju kluba, kar pomeni možnost treninga, prevozov na tekme in podobno. V zadnjih letih, ko se je moral klub zaradi denacionalizacije odpovedati zemljišču, na katerem je bilo igrišče, so se pričele aktivnosti za izgradnjo novega igrišča. Z velikim razumevanjem je tudi pri novi gradnji pomagalo in s svojimi sredstvi sodelovalo podjetje Termit. S pomočjo in razumevanjem Občine Moravče ter delnega lastnika zemljišča novega igrišča, to je podjetja IMP-Promont, se je na zadovoljstvo vseh, ki jim ni bilo vseeno, kakšno bodočnost bo imel nogomet v Moravčah, ta težava le rešila.

Prva dela za novo igrišče so se pričela v letu 1999 z zemeljskimi deli, meritvami in prestavitvijo ograje. Sledila je priprava terena, drenaže in podloge za igralno površino. Vsi gradbeni posegi so bili za klub velik zalogaj. Toda izredna pripadnost klubu ter številčna baza igralcev in članov kluba so bili porok,

... NK Termit danes

Nastop nogometnega kluba Termit v Piranu v sedemdesetih letih

Ker nogometnega igrišča še ni bilo, so se prve prvenstvene tekme igrale na igriščih v Krašnji in Lukovici. Igrišče v Moravčah so zgradili leta 1976 na zemljišču pod mizarsko delavnico, ki ga je Agroemona dala klubu v najem za 99 let. S prostovoljnim delom in s pomočjo podjetja Termit, se je teren poravnal, izsušil in zatrjavil. Zanimanje za nogomet je hitro raslo in kmalu je poleg članske ekipe začela tekmovati tudi pionirska vrsta. Vrstili so se uspehi in tudi neuspehi, ki veselja do igranja nogometa vendarle niso odvrnili, nasprotno, iz leta v leto je bilo več zanimanja, tako da s podmladkom ni bilo nikoli težav.

Večkrat so bila problem finančna sredstva, čeprav je bil klub organiziran povsem amatersko. Ob izrednem razumevanju in veliki pripadnosti klubu so premostili tudi ta problem, saj so se igralci in funkcionarji kluba vedno odrekli kakršnemukoli plačilu. Tudi opremo za igro so si kupovali sami.

Sčasoma je klub prerasel okvire TVD Partizan oziroma Športnega društva Moravče. Zato so se po osamosvojitvi Slovenije tudi nogometaši osamosvojili in nastal je Nogometni klub Termit

da bodo fantje delo zmogli. Kakšno veselje je bilo, ko je novo igrišče dobilo lepo travnato površino, saj so člani kluba prve dni hodili igrišče gledat, kot svetovno zanimivost. Z nestrpnostjo se je pričakovalo otvoritveni dan, ko bo mogoče tekati po novi površini. Ob obilici dela za registracijo igrišča, zadnjih pripravah na otvoritveno tekmo in dokončanja zaključnih del, je le prišel dan »D«, ko so Moravče uradno z otvoritvenim udarcem krstile svojo novo športno pridobitev. Poseben občutek je bila prva otvoritvena tekma z NK Jevnica.

Danes delujejo v klubu tri sekcije, ki tekmujejo v ligi nogometne zveze Ljubljana. V karieri kluba je bilo zabeleženih tudi nekaj zelo opaženih rezultatov. V letu 1998 se je ekipa NK Termit uvrstila celo v tretjo ligo državnega prvenstva. Kot ena izmed zanimivosti v zgodovini kluba je prav gotovo gostovanje nogometnega kluba Spartak iz Ivanov Grada iz Rusije. Saj ne bomo govorili o končnem izidu tekme med Rusi in Moravčani, toda izkušnja mednarodnih dimenzij je bila vsekakor več kot odlična popotnica za nadaljnje delo v klubu. Če že ne drugega,

Potrebno je srce

Tega smo se zavedali še posebno vsi tisti, ki smo bili 19. maja v telovadnici Osnovne šole Roje na prireditvi ob 40. obletnici šole. Koliko znanja, potrpljenja in vztrajnosti je treba za delo z otroki s posebnimi potrebami vedo tisti, ki delajo z njimi in tudi starši, ki sodelujejo z učitelji z roko v roki. In rezultati so vidni.

Prisrčna prireditev, ki so jo za starše, občine ustanoviteljice, donatorje in učitelje pripravili na šoli, nas je prepričala, da je v program vloženega veliko dela. Nastopajoči otroci so lepo izvedli svoje točke, program je popestril tudi Marjan Šarec oz. Janez Drnovšek, ki je mimogrede podal še nekaj izjav naših najvidnejših politikov. Seveda je bil sprejet s toplim aplavzom.

Sicer že lepa zunanja urejenost šole kaže, da prebivalcem stavbe ni vseeno, kako živijo. Še posebna domačnost in urejenost veje s hodnikov šole in razredov, ki so lepo okrašeni z izdelki otrok, kar tudi dokazuje vsestransko delo z njimi. Letnica je visoka, zasluži vso pozornost, pa so šolo krasili le veliki šopki poljskega cvetja, ki so lepo aranžirani zalegli več kot kakršnekoli drage rože iz cvetličarne.

Da ni bilo lahko začeti pred 40 leti, je podrobneje pojasnila v svojem slavnostnem nagovoru dolgoletna bivša ravnateljica Ema Škrjanc Ogorevc, ki je našla vse težave in tudi uspehe, s katerimi se je srečevala pri delu na tej šoli. Veliko je bilo doseženega in sedanja ravnateljica Marjanca Bogataj je pohvalila vse, ki kakorkoli pomagajo šoli in še posebno posluš občin ustanoviteljic, ki v skladu z zakonodajo financirajo delovanje šole (trenutno je to še prepotrebna adaptacija šole) in tudi druge nadstandardne programe. Načrtov in želja je še veliko, župani, ki so slavljencem čestitali ob visokem jubileju, pa so tudi obljubili sodelovanje po najboljših močeh. Kako dobro je sodelovanje s starši in donatorji, je bilo videti tudi po praktičnih darilih, ki so jih dobili za svoje potrebe. Namesto slavnostnega šopka cvetja smo občine namenile del sredstev za ozvočenje, ki ga potrebujejo ob različnih prireditvah.

Čeprav je program trajal skoraj dve uri, je hitro minil in prepričana sem, da smo vsi povabljeni ugotovili, da zaposleni na tej šoli ne hodijo »v službo«, ampak opravljajo svoje delo s srcem. Kakšna sreča za vse!

S.V.

je tovrstno srečanje sprožilo plaz novih članov, ki tako dajejo dober občutek, da bo nogomet v Moravčah vendarle še živel. Da to drži, dokazujejo tudi fotografije z obiska moravških navijačev v Amsterdamu, ko so šli navijati na tekmo med Španijo in Slovenijo.

Ob 30-letnici kluba se vodstvo in vsi člani zahvaljujejo vsem, ki so v teh letih kakorkoli pomagali pri razvoju in napredku nogometa v Moravški dolini. Podmladek, novo igrišče, opremljene garderobe in zvesti navijači so ponos vsem, ki skrbijo za podobo in življenje kraja. V nizu vseh življenjskih poti, ki jih oblikujemo vsi in vsak posameznik, je v osebno izkaznico Občine Moravče svoj pečat odtisnil tudi Nogometni klub Termit. Te dni se ob 30-letnem jubileju njihovo minulo in sedanje delo več kot odlično izkazuje v celotnem družbenem in družabnem utripu občine, ki dokazuje stopnjo kulture in življenjskega standarda lokalne skupnosti.

po zapisu Milana Kokalja, foto iz arhiva

Domžalski plesni dan

V dvorani komunalnega centra Domžale so v soboto, 12. junija, ves dan potekale plesne prireditve imenovane Domžalski plesni dan v organizaciji Plesne šole in plesnega kluba Miki, ki letos praznuje 15 let.

Že dopoldan so si najmlajši lahko ogledali Žabjo plesno pravljico in koncert Romane Kranjčan. Sledilo je tekmovanje plesalcev plesne šole Miki za naziv Miki koreograf 2004, kjer sta sodelovali tudi dve skupini iz OŠ Moravče.

Popoldne je bilo rezervirano za plesno videoteko, kjer so se predstavile različne skupine plesalcev plesne šole Miki iz vseh bližnjih in daljnih osnovnih in plesnih šol, med njimi tudi tri skupine iz Moravč. V plesu so se predstavili tudi glasbeni pedagogi. Ob čakanju na vstop v dvorano, smo si gledalci na ploščadi Vele lahko ogledali nastop otroške folklorne skupine Društva narodnih noš Domžale pod vodstvom Bože Bauer, ki je predstavila zimski večer na vasi. Plesno videoteko je vodil Konrad Pižorn-Kondi, ki je zabaval gledalce in podelil kar nekaj nagrad. Posebnost in višek prireditve je bil prikaz trebušnega plesa in flamenka.

Za večer pa so organizatorji pripravili prireditev Pod žarometi, kjer so se plesalci predstavili s tekmovalnimi točkami iz letošnjih državnih prvenstev. Gostje večera so bili dekliska pevská skupina Sirene, navijaško plesna skupine Zmajčice in profesionalna plesna skupina Jelene Markovič Flamenko, prireditev pa je povezoval Jernej Kuntner.

FRANCKA TOMAN

Za eno noč 30 let mlajši

Junij je mesec, ko se zaključí šolsko leto in je tudi mesec različnih obletnic. In tako je letos minilo 30 let, odkar smo zadnjič sedeli kot sošolci v šolskih klopih in si želeli, da bi že enkrat odrasli. Vendar smo kaj kmalu spoznali, kaj pomeni biti osnovnošolec, saj se je, za nas, začelo čisto drugačno življenje in naše poti so se razšle v različne smeri. Leta pa hitro, prehitro tečejo in časa ni mogoče na noben način ustaviti, zato smo bili veseli, da smo se po treh desetletjih, tretjo soboto v juniju, v gostilni Kavka spet srečali sošolci, ki smo osnovnošolske klopi zapustili pred tridesetimi leti. Veseli, da smo se po vseh teh letih spet srečali, smo se pozdravljali že kar pred vhodom in vsakega posebej smo bili nadvse veseli, da si je tega sobotnega večera odzval vabilu na srečanje. Posebne pozornosti smo bile sošolke deležne od sošolca Francija Vesela, saj je vsako pozdravil z rdečo vrtnico.

Spomnili pa smo se tudi tistih, ki jim je usoda namenila drugače in jih žal ni več med nami. Prijeten klepet ob dobro obloženi mizi in prijetni glasbi je potekal dolgo v noč in mnenja sem, da smo se tega večera, čeprav samo za eno noč, vsi pomladili za trideset let in smo bili spet tisti, »stari« in norčavi sošolci kot nekoč, čeprav jih nekaj že pestuje svoje vnučke. In ker vse kar je lepo mine, je bil čas spet naš gospodar, saj so nam urini kazalci dali vedeti, da se nedeljsko jutro nezadržno bliža in morali smo se posloviti z obljubo, da se odslej ne bomo več srečevali samo vsakih pet let, ampak, sedaj ko nam čas vse hitreje beži, kar vsako leto.

Zato sošolke in sošolci - generacija 1974, nasvidenje na obletnici valetе prihodnje leto!

IVICA ZUPANČIČ

POČITNIŠKI DNEVI - ORATORIJ

MORAVŠKI VITEZ

Počitniški dnevi (oratorij), kot jih poznamo v Sloveniji, je nekajdnevni program, ki ima bolj ali manj določen okvir. Namenjen je osnovnošolskim otrokom, ves čas dogajanja pa jih spremlja duhovnik, bogoslovec ali redovnica ter animatorji (srednješolci, študenti, starši). Oratorij pomeni prijetno preživljanje počitniškega časa. Pred leti je že bil oratorij v Moravčah, ki je potekal pod naslovom "Bin dan".

Letos oratorij ponovno organizira Župnija Moravče. Dejavnosti oratorija z naslovom "MORAVŠKI VITEZ" bodo potekale 18., 19. in 20. avgusta. Prvi dan se bodo dopoldan izvajale delavnice, kot so izdelovanje ščitov, novinarska delavnica, izdelava ptičjih valilnic, izdelovanje bakel, pritrkovanje, humanitarna delavnica in druge. Popoldan bo v znamenju iger in petja. Drugi dan je namenjen potepu po viteški poti v Škofjo Loko in ogledu viteškega mesta. Zadnji dan boste lahko ponovno ustvarjali na delavnicah, se igrali in prepevali. Viteški dnevi se bodo zaključili s sveto mašo. Vabljeni ste vsi osnovnošolski vitezi. Prijavite se lahko v župnišču.

KATARINA PETERC

Mladi tehniki zares odlični

V soboto, 5. junija, je v Hrastniku potekalo državno tekmovanje mladih tehnikov, katerega so se zelo uspešno udeležili tudi učenci naše šole. Učenke Tina Žnidar, Katja Cerar in Špela Bratun iz 8.b razreda so dosegle 1. mesto z nalogo o kolarstvu na Moravškem v kategoriji "Tradicionalne tehnologije - tehnično kulturna dediščina". Blaž Logaj iz 8.a razreda pa je pokazal veliko znanja iz elektronike, saj je v "Konstruiranju z elektronsko zbirko" dosegel 2. mesto. Učencem gredo vse pohvale, želimo jim lahko le še, da bodo tudi v srednji šoli tako zavzeti in da se bosta njihovo znanje in prizadevnost še okrepila. Mladi mentorici Valentini Krulc pa zaželimo veliko delavnega elana na še dolgi poklicni poti.

BETKA GORJUP

Poletna šola v naravi v Termah Čatež

Letošnjo poletno šolo v naravi so četrtošolci preživljali v Termah Čatež.

Menimo, da je bila odločitev za letovanje med morjem in toplimi pravilna, saj je bilo vreme prva dva dneva zelo hladno in neprimerno za kopanje v zunanjih bazenih. Šola v naravi je potekala od 21. do 25. junija. Udeležilo se jo je 56 otrok. Nastanjeni so bili v bungalovih za tri osebe v bližini bazenov.

Otroci so imeli prvi dan preverjanje predhodnega znanja plavanja. Na podlagi preverjanja so bili potem razvrščeni v 6 skupin glede na sposobnosti. Poleg vsakodnevnega učenja veščin plavanja so imeli otroci tu velike možnosti sprostitve na vodnih toboganih in podobnih napravah. Zadnji dan je bil ponovno opravljen preizkus plavanja. Srebrnega delfina je osvojilo 6 učencev. To pomeni preplavati 50 metrov v času 70 sekund, za deklice pa 75 sekund in nato še 10 minut neprekinjenega plavanja. Bronastega delfina je osvojilo 41 učencev. Preplavati so morali razdaljo 50 metrov in 5 sekund negibno lebdeti na gladini vode. Kdor je uspešno opravil eno od zgornjih preizkušenj, je postal plavalec. Teh je bilo torej skupaj 47. Ostalih 9 učencev

pa je preplavalo razdalje od 5 do 35 metrov, kar pa se šteje še kot neplavalec. Omeniti velja še Petra Krulc, ki je edini preplaval tudi preizkušnjo za Zlatega delfina, vendar je bil za nekaj sekund prepočasn na normi.

Poleg plavanja smo se s turističnim vlakcem zapeljali še na grad Mokrice, z brodom preko narasle reke Save in si na njenem levem bregu ogledali staro kovačijo Gerjevič, kjer smo skovali nekaj kosov železa za srečo.

Šola v naravi je prehitro minila tako učencem kot učiteljem. Spomini pa bodo še dolgo živi.

MARKO OSOLNIK

Med mladimi glasbenimi talenti

V četrtek, 3. 6., smo se zbrali na zaključnem nastopu učencev glasbene šole Domžale - oddelek na Osnovni šoli Jurija Vege Moravče. Ti obiskujejo glasbeno šolo od 1. do 6. letnika. Mladi glasbeniki so se predstavili na različnih instrumentih: na klavirju, trobenti, flauti, ksilofonu in harmoniki. Začetniki so se predstavili z lažjimi skladbami, medtem ko so učenci 4. 5. in 6. razreda glasbene šole izvedli zelo zahtevne skladbe. Program je bil skrbno pripravljen in zelo lepo izveden, pester. Pokazali so veliko znanja in vloženega truda. Na klavirju nekatere začetnike prstki niso hoteli vedno ubogati, a vztrajnost je pohvale vredna. Nekatere učenke pa so se izkazale že kot prave pianistke. Igrale so zahtevna dela L. van Beethovena, Dvořaka, L. M. Škerjanca, A. Diabellia, W. Poppa. Vse skladbe so izzvenele prepričljivo, ena izmed njih je bila zaigrala štiriročno. Nehote človek ob nastopu teh mladih talentov pomisli, koliko ur vadbe je bilo potrebno, koliko časa je treba, da lepo steče določena vaja. Marsikdaj se je treba odreči prostemu času. Kljub šolskim in domačim obveznostim so si vendar našli čas za glasbeno šolo. Morda znam njihovo delo ceniti še bolj zato, ker sem se tudi sam nekoč učil igranja na klavir in violino, za kar je bilo potrebno izredno veliko volje in vztrajnosti.

Skratka, pričarali so nam najlepšo glasbeno uro. Uživali smo, njihov trud pa smo »poplačali« s tem, da smo se njihovega nastopa udeležili v velikem številu, še zlasti njihovi starši. Vse pohvale pa veljajo njihovim učiteljem, še posebno pa njihovi mentorici in organizatorki zaključnega nastopa prof. Martini Okoliš. Vsem učencem, kakor tudi njihovim pedagogom želim še naprej veliko uspeha.

ANTE PAJK

HURA, POČITNICE!

Počitnice so končno tu! Torbe v kot, pa veselo v hribe, na morje in še kam! Minilo je še eno šolsko leto, po uspešnem zaključku in lepih ocenah si zaslužimo lepe in vroče počitnice. In prav takšne vam tudi želimo.

Šoli na Vrhopljah in v Moravčah pa samevata ...

Raziskovalne naloge

Učenci se poleg obveznega dela šolanja radi udeležujejo tudi na drugih področjih, ki jih še posebej zanimajo. Zato se zbirajo pri različnih krožkih, kjer nemalokrat nastajajo zanimivi izdelki.

V okviru Občine Moravče in pod mentorstvom Maje Gerčar na šoli poteka podjetniški krožek in učenci, ki ga obiskujejo, raziskujejo različna področja.

Letos so izdelali kar dva projekta. Prvi nosi naslov Ptičje valilnice. Pri projektu so sodelovali učenci: Sebastjan Levičnik, Miha Groboljšek, Tilen Novak, Uroš Gotar, Matej Matjašič in Rok Urbanija. Delo je potekalo v več fazah. Ob podpori mentorice so se odločili za izdelavo in trženje s ptičjimi valilnicami, ker so imeli material zanje, pogoje za izdelavo, s pomočjo tržne raziskave so ugotovili, da se jim izdelava finančno izplača. Za izdelavo valilnic so se odločili tudi z naravovarstvenega vidika. Poleg preverjanja kritičnega tveganja so izvedli pisno in telefonsko anketo, sprejemali naročila in nato so začeli z izdelavo in prodajo. Celoten projekt so oblikovali tudi v pisni obliki. Ob zaključku so ugotovili, da se jim je projekt finančno izplačal. Njihova najpomembnejša ugotovitev je, da je bil največji in najboljši izkupiček projekta nematerialen – to je novo pridobljeno znanje, ki ga bodo še lahko izkoristili.

Drugi projekt ima naslov Spomladansko rajanje. Pri projektu so sodelovali Tatjana Ustar, Nives Matečko, Maja Lah, Ana Smolnikar in ostali, ki so pomagali pri izdelavi projekta. Učenci so se odločili organizirati spomladansko rajanje za najmlajše iz Moravč in okolice. Najprej so se pozanimali o finančnih sredstvih, ki bi jih prejeli kot pomoč pri izvedbi, nato so izvedli anketo med starši, vzgojitelji in učitelji. Učenci so ugotovili, da so se odločili za zahteven projekt, katerega bodo morali precej časa oglaševati, da bi bila udeležba dovolj visoka in prinesla zadosten dobiček. Za uspešno izvedbo so se naši raziskovalci razdelili v več skupin in pri tem mislijo prav na vse dejavnike uspešnega trženja. Vanj so vložili veliko truda in časa.

Učenci so sodelovali na tretjem področnem srečanju mladih raziskovalcev osnovnošolcev 2003/04 za področje Kamnik-Domžale. Predstavili so se z raziskovalno nalogo Toplarji Moravske doline. Pri raziskovalni nalogi so pod mentorstvom Maje Gerčar sodelovali Alja Črv, Alenka Železnik, Eva Rokavec in Anita Urbanija. Mladi raziskovalci so ugotovili, da so v Moravški dolini zastopane tri vrste kozolcev (enojni, dvojni kozolci in topjarji), ki se s časom razvijajo v novejšo in modernejšo zgradbo. Na terenu so zabeležili in izdelali skice, jih poiskali v ustrezni literaturi, opisali in le-to zbrali v raziskovalni nalogi.

Na osnovni šoli je bila pod mentorstvom Maje Gerčar izvedena še ena raziskovalna naloga. Njen naslov je bil Franc Peterc v

boju za domovino. Pri nalogi so sodelovali Maja Peterc, Jasmina Vesel in Jože Cerar. Učenci so raziskovali življenje vojaka, ki je sodeloval kar v štirih različnih bojiščih: na Soški fronti, od 8. bitke dalje je bil telegrafist, bojeval se je pod vodstvom Rudolfa Maistra, služil na Krivi Palanki (jugoslovanska vojska) in zavzeto sodeloval v 2. svetovni vojni. Bil je tudi član 17. pešpolka. Šolski raziskovalci so ugotovili, da je bil vojakov vsakdan naporen in predvsem nevaren. njegova najlepša nagrada za delo je bila preživetje dan. Po vojni so bili vojaki nagrajeni poleg s priznanji predvsem z mirom.

Učenci so odkrili, da so z raziskovalno nalogo spoznali in se naučili veliko več kot so pričakovali.

BETKA GORJUP

Tudi letos Mucart in Mali kos gostila orkester Glasbene šole Kamnik v Tuštanju

Junjski koncerti šolskih zborov na gradu Tuštanj postajajo priljubljeni in vse bolj obiskani. Prikaz letoletnega dela obeh

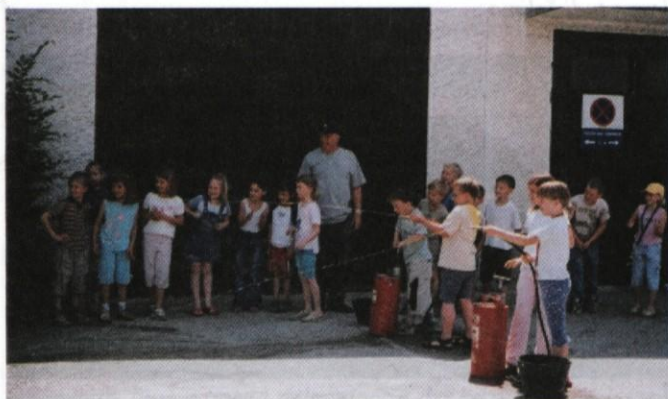
- otroškega in mladinskega - zborov je dobra preizkušnja za pevce in zborovodkinjo Mojco Malovrh. Mojca vsako leto premišljeno sestavi spleť pesmi, ki poslušalce zaziblje v urico zabave, sanj, nagajivosti, skomin po počitnicah, ... in tudi s sestavo veznega besedila,

ki ga je interpretirala Bernarda Mal. Posebnost njenih nastopov je prav gotovo uporaba Orffovih instrumentov in letos tudi lončenega basa, ki je imenitno spremljal ljudsko pesem Soseba al si kaj vidla mojga deda. Tretjič so letos na gradu koncertirali mladi kamniški glasbeniki z dirigentom Janezom Klobčarjem. Njihova skupna izvedba Ode radosti pa je v dežju, ki je koncert nekoliko hitreje zaključil, zvenela več kot vzvišeno. Na koncertu so sodelovali z razstavo likovnih del nastalih na Ex tempore 2004 s temo arhitektura Moravč likovniki iz okoliških šol, ki jo je pripravila Inge Ivartnik, organizatorica vsakoletnega likovnega srečanja. Atrij gradu pa so letos napolnili predvsem starši kamniških glasbenikov in kar škoda je, da naši pevci ne morejo pritegniti tolikšne pozornosti svojih staršev, ki bi jih v njihovi dejavnosti prvenstveno morali spremljati. Zahvala za prijazen sprejem v tuštanjski grad pa gre vsakoletnim prijaznim gostiteljem, družini Pirnat.

MAL

Poseben dan v OPB v 1. in 2. r. – dan gasilcev

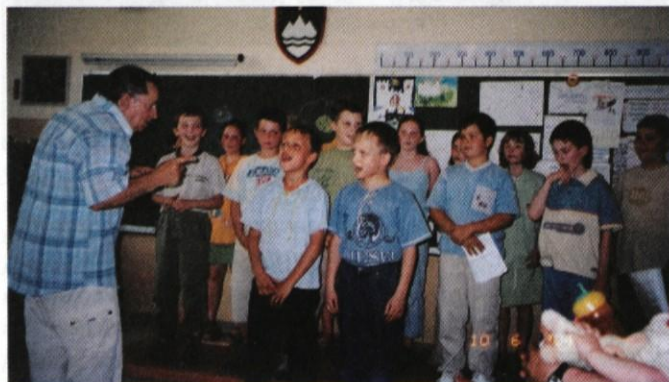

V učni načrt podaljšane bivanja devetletke sem vključila posebne dneve v letu, med katere spada tudi dan gasilcev, ta je bilo 8. junija. Organizacijo tega dneva sta prevzeli učenki Lara in Ana Bezovšek, ki sta obenem pripravili tudi presenečenje za sošolce. Povabili sta nas pred gasilni dom v Moravče, kjer nas je sprejel Anin in Larin dedi – Vinko Stupica, poveljnik Milan Peterc in Janez Učakar. Po skrbno pripravljenim programom smo si ogledali orodno vozilo z vso opremo, pokukali smo lahko v notranjost gasilnega doma in preizkusili, kako nam pristoji zaščitna obleka. Poveljnik Milan je odgovarjal na otroška zvedava vprašanja na za njih razumljiv način. Potem je sledila praktična vaja z brentačo, kjer sta se pomerila 1. in 2. razred v parih. Ko so že mislili, da so zmagovalci drugošolci zaradi hitrejšega podiranja s curkom vode, smo ugotovili, da so prvošolci za iste naloge porabil manj vode. Tako so bili zmagovalci vsi. Ujeli smo prav posebno vroč dan, tako da so se nam vodni curki zelo prilegli. Temu je sledila še pogostitev s pijačo in sladkarijam, še enkrat hvala. Mogoče pa je prav ta dan navdušil katerega izmed otrok, da se bo v jeseni pridružil mladim gasilcem.

MARIJA GOTAR

Na zaključni prireditvi 3.a razreda

Z učenci smo se dogovorili, da bomo pripravili prireditev za starše, jih razveselili in se jim zahvalili za vso skrb. Želel sem, da bi povabili med nas tudi njihove babice in dedke, saj so tudi oni veliko pomagali, skrbeli za njih. Na prireditev so se učenci pripravili. Vsak od njih se je potrudil na svoj način. Sestavili smo program. Nastopajoči so predstavili stare pesmi, ki so jih zbirali med šolskim letom, zapeli, deklamirali in zaplesali. Program je bil skrbno izbran, povezovalca sta stvar »vzela v roke« zelo resno. Pripravili smo tudi razredno razstavo izdelkov in likovnih del, zvezkov in vseh priznanj, ki so jih pridobili učenci.

V četrtek, 10. junija, nas je čakala še »generalka« in vse je bilo nared. Skrbne mamice so pripravile pecivo, učenci osvežilne napitke, sam sem skuhal kavo. Prireditve se je udeležilo 52 povablencev. Še posebno smo se razveselili, da je med nas prišlo toliko babic. Povabili smo tudi gospo ravnateljico. Med udeleženci pa sta bila tudi zlatoporočenca, Smrkoljeva s Kovačije. Zaželeli smo jima še veliko let. Učenci so izvedli program zelo lepo. Pravo doživetje! Učenci so zapisali: »Naša predstava je bila staršem, starim staršem in tudi gospe ravnateljici všeč, zato smo sklenili, da se prihodnje šolsko leto zopet predstavimo.« Vsem učencem pa želim prijetne počitnice.

ANTE PAJK

Arduh je bla mrzla

Po drugi svetovni vojni so v več peskoko-pih na Moravškem, kopali pesek, tudi "za britofom". Tako so imenovali peskokop kremenčevega peska v gozdu, za pokopališčem.

V toplem poletnem dnevu so delavci po opoldanskem počitku posedli na s travo poraslem kolovozu, pod gozdom, tik peskokopa. Otroci smo prinesli svojcem skromno kosilce. Počasi so jedli in se tiho pomenkovali. Primčev oče, starejši možak, se je nekoliko odmaknil od skupine, se ulegel v travo, položil roke pod glavo in malo zadrnjohal. Kakor večina drugih delavcev, je bil tudi on brez srajce. Otroci srno z zanimanjem prisluškovali pogovoru odraslih. Ne vem od kod, verjetno iz gozda, se je priplazila kača. Ali je bila strupenjača ali ne, ne vem. Priplazila se je do Primčevega telesa, se povzpela na prsi in na drugi strani zdrsnila na tla. Vsi prisotni, ki smo dogodek opazovali, smo obnemeli. Dih nam je zastal v strahu za očeta.

Nič posebnega se ni zgodilo. Možakar, ki je imel na plečih že kar lepo število let, je poskočil s tal, kot bi imel petnajst let.

foto Marko Osolnik

Vzklínil je: "Arduh je bla mrzla!"

Primčev oča že davno počiva na Jurkovem Brezju (pokopališču), tudi ostali sodelavci so se mu že pridružili, odšil za njim, jaz pa, ko grem kdaj pa kdaj z vnuki tod mimo, se vedno živo spominjam tega dogodka.

MARIJAN GRIL

UTRINKI Z MAJSKEGA FESTIVALA

Drugi festival Pejmo se maja(t) je bil, glede na lanskoletnega, skrčen na le štiri dni. Navkljub temu da smo imeli nekaj težav z dežjem, je v celoti gledano dobro uspel. Spet se nam je pridružilo mlado in staro, počeli smo vse in še več, doživeli obilo dobre glasbe, umetnosti, kulture, preizkušali svojo ustvarjalnost, se športno udeleževali in doživeli nova poznanstva.

1. DAN: Prvi dan festivala smo doživeli večji del v kulturnem domu Franca Bernika. Vse skupaj pa je izgledalo nekako takole. Ko se nas je peščica zbrala v klubskih prostorih kulturnega doma smo skupaj nekaj popili, nekaj malega povedali in vse skupaj se je preselilo v dvorano, kjer so nas že pričakovali Skati. Polna dvorana kulturnega doma je razveselila tako Skat-ovce kot tudi Tinkaro Kovač, ki je bila tokrat zvezda večera. Seveda poleg vseh obiskovalcev. Čeprav je bilo v programu napovedan ognjeni nastop Cizamo Teatra, pa je marsikdo ob koncertu na to pozabil in prijetno presenečenje jih je čakalo nekaj po 22. uri ko so izstopili iz dvorane. Dva izmed članov teatra sta uprizorila pravi mali šov, ki sta ga zaključila z mini ognjemetom. Tisti bolj živahni so se v poznih nočnih urah prepustili še ritmom DJ-jev, saj je bila v Akumulatorju na sporedu tudi prava hišna zabava (House party).

2. DAN: Čeprav je bil petek deževen in popoldanske dejavnosti niso prišle toliko do izraza, pa lahko rečemo, da so kljub dežju in mrazu, glasbeniki ta dan razgrelj občinstvo. Los Ventilos, Nude in Alya so dosegli, da je mlado in staro stalo na kolodvorski ulici in uživalo v ritmih rocka.

3. DAN: Sobotne aktivnosti pred Študentskim klubom Domžale so privabile kar nekaj umetnosti željnih ljudi. Čisto pravi frizer Luka (Mič Styling iz Poljanske) je poskrbel za nove frizure. Zunanja podoba stavbe, kjer se nahaja naš klub pa je ponovno dobila nekoliko drugačne barve – še tisti del, ki je ostal so umetniki okrasili z grafiti. Večerni ritmi, ki so jih izvajali Le-geres, Passo Continuo in predvsem Šankrock tudi tokrat niso pustili ljudi brezbriznih. Publika je uživala v večernih koncertih in prepričanje, da je v Domžalah vse premalo tovrstne zabave se je še poglobilo. Pa da ne pozabimo. Doživeli smo tudi čisto drugačno kulturo, za kar so poskrbeli Kesukozi. Zanimivo in nenavadno.

4. DAN: Nedeljski dan, ko je bilo vreme najlepše so izkoristili vsi tisti, ki radi rišejo, barvajo, streljajo, igrajo košarko, skejtajo. Skratka počnejo karkoli. Za MKC Akumulator se je dogajalo vse to, kar smo našli. Umetnije, ki so nastajale izpod rok umetnikov, za katere niti nismo vedeli, da obstajajo, košarka, ki jo je spremljala glasba dua Prim To, streljanje z zračno puško in lokostrelstvo, ki so ga pripravili taborniki iz Domžale ter nenazadnje tudi tekmovalništvo na »rampi« v skejtanju je trajalo kar nekaj ur, niti se nisi dobro zavedal in dan je bil mimo. V večernih urah pa je sledil še uradni zaključek v klubskih prostorih kulturnega doma. Tako kot se spodobi. Najprej je bila pogostitev pred zadnjim dejanjem, ki je bil za marsikoga najbolj zabaven. Le kako ne bi bil, če pa so k nam v goste prišli člani radijske ekipe Radia GA-GA, slavni Sašo Hribar s svojimi sodelavci na čelu. Da so poskrbeli za prisotnost vseh mogočih znanih ljudi iz sveta športa, zabave in politike ni dvomiti. Zagotovo pa je bil najbolj časten slavnostni obisk predsednika

republike Slovenije – Janeza Drnovška. Da ne bo pomote, v izvedbi njegovega imitatorja.

Zadeva, ki so jo organizirali Študentski klub Domžale, Študentski klub Kamnik, MKC Akumulator, kjer je pripomogel še eŠS je uspela in glede na uspeh se skoraj zagotovo vidimo ponovno prihodnje leto – saj veste v maju.

MATEJA KEGEL

Prvi tekmovalni pohod na Murovico

Čeprav je lilo kot iz škafe, je vaški odbor Stegne v soboto, 22.5.2004, izvedel prvi tekmovalni pohod na Murovico. Tekmovalni komisiji se je prijavilo 12 udeležencev. To so bili večinoma stalni obiskovalci Murovice, ki so že nekaj časa trenirali.

Tekmovalci so morali priti v čim krajšem času od starta nad vasjo Stegne na vrh Murovice in nato nazaj. Tekmovalec si je lahko sam izbral pot, obvezno pa je moral priti na vrh in mimo Mašonovega znamenja.

Glavni sodnik Tine Cerar je ob 15. uri dal znak za začetek dirke, rezultate pa so slavnostno razglasili na zaključni prireditvi pri Vinku Avblju.

Prehodni pokal je osvojil Milan Cerar, ki je za pot na vrh Murovice in nazaj potreboval skupaj 42 minut, drugi je bil Tone Pačnik s časom 43 minut in tretji David Pačnik s 47 minutami.

Odbor bo tudi razmislil, če bi tekmovalništvo pripravili po posameznih kategorijah udeležencev. Tekmovalni pohod bo odslej vsako zadnjo soboto v maju, start bo pri kozolčku v Stegnah, določili pa bodo tudi traso poti. Vabljeni ste vsi, mladi in stari, profesionalci in občasni rekreativci.

NEVA PAČNIK, foto Fani

Knjiga, ki jo bomo pogosto jemali v roke

Ob praznovanju 70-letnice organiziranja gasilstva v Pečah je izšla obsežna, kar 325 strani obsegajoča knjiga *Kronika Prostovoljnega gasilskega društva Peče*, delo Bogomila Brvarja, člana PGD Peče. Razdeljena je na uvod in štiri vsebinske dele po letih delovanja društva, in sicer na Čas zagnanosti, pesmi, ... vojna (1934-1945), Obdobje preživetja in ponovne oživitve (1945-1964), Od voza do kombija (1965-1980) in Naša sedanost in prihodnost: vedno mlado društvo (1981-2004). Knjiga je vezana v trde platnice in ima vezan hrbet, kar omogoča njeno trajnejšo uporabo. Pripravo knjige je avtorju naložil sklep občnega zbora PGD Peče z dne 10. februarja 2002. Priprava gradiva je torej dveletno delo. Finančno so izid knjige poleg izdajatelja PGD Peče omogočili še Občina Moravče in Krajevna skupnost Peče ter številni sponzorji. Izšla je v 500 izvodih, natisnjena pa je bila v Tiskarni Media Print Gostič.

Knjigo odlikuje preglednost, ki jo omogoča delitev na poglavja in znotraj njih še delitev na naslove. Sistem delitev pa se v vseh štirih poglavjih ponovi, tako da bralec hitro najde rdečo nit podatkov, če ga o društvo zanima le kulturna dejavnost, ali izobraževalna, morda le občni zbori ipd. Pohvale vredna je tudi zbirka foto-

grafskega gradiva tako črno-belega kot barvnega, ki nazorno pa vendar dovolj amatersko nagovarja bralca, da so fotografije pristne in nastale prav takrat, ko se je kaj dogajalo. Fotografije so žive in govorijo svojo prepričljivo zgodbo. Bralec z užitek bere citate navedene v tekstu z vsemi napakami, vsebinami in jezikom. Je čudovit dokaz, da je jezik živ, vedno spreminjajoč se sopotnik življenja. Naravnost navdušujoče pa je ilustrativno gradivo iz Arhiva Prostovoljnega gasilskega društva Peče. V njem so ohranjeni rokopisi ustanovnega člana in prvega tajnika društva Cirila Merčuna, takratnega učitelja v Pečah, ki je dal odličen »mušter« vsem kasnejšim funkcionarjem društva, ki so po svojih močeh poskušali v vestnosti in natančnosti posnemati začetnika tajniških del. Omenjeni arhiv je bil tudi osnovna baza podatkov za avtorja. Ob koncu knjige so nazorno navedeni tudi drugi pisni viri. Morda bi bilo ob morebitnem ponatisu dobro dopolniti gradivo s pričevanji starejših še živčih gasilcev, saj ima knjiga namen povezovati in ne razdruževati. Knjiga je kronika kraja, saj v tako majhnem bivalnem okolju preprosto ni mogoče, da bi društvo ne živelo povezano s krajem v vsem njegovem utripu. Pozornemu bralcu ne bo ušlo dejstvo, da

knjiga spodbuja k nečemu, česar sodobna družba ne premore več, k delu z roko v roki za boljši jutri vseh, ne ozirajoč se na zaslužek.

Avtor je s pričujočo obsežno monografsko izdajo zagotovo zaoral v ledino tovrstne slovenske literature. Vse čestitke!

Če bi vas zaskominalo po branju, se knjiga dobi pri Prostovoljnem gasilskem društvu Peče.

MAL

Prvi gledališki abonma za nami

Sodelujte pri izbiri predstav za novo sezono

V preteklem poletju je županja Občine Moravče imenovala Programski svet, da bi skrbel za pestro in usklajeno kulturno ponudbo občine skozi vse leto. Predseduje mu Milan Kunavar, v svetu pa so še Milan Kokalj, Marijan Gril, Natalija Brodar, Nuška Sušnik in Bernarda Mal. Spopadli so se z najzahtevnejšo nalogo. Kako in kaj ponuditi občanom s področja kulturne. Po dveh sestankih se je oblikovala in izkristalizirala ideja o gledališkem abonmaju. Težka odločitev, negotov poskus. Z zaupanjem, da imajo Moravčani radi gledališče, smo se lotili izbora petih gledaliških predstav, ki so potekale od oktobra do aprila. Izbrali so Burko o jezičnem dohtarju v izvedbi gledališke skupine Geoss z Vač, Partljičevo komedijo Čaj za dve v izvedbi gledališča Senovo, Tranvestitsko svatbo gledališke skupine iz Zaloga pri Ljubljani, Oblast gre v slast gledališke skupine iz Doba in Štirje letni časa gledališke skupine KŠD Peče. Ocenjujem, da je bil izbor primeren. Še zlasti predstava gledališke skupine iz Senovega s Partljičevo komedijo Čaj za dve, je privabil številne obiskovalce. Za abonma, ki je bil letos resnično dobra in ugodna izbira, se je odločilo 53 občanov. Vsakokrat pa se jim pridružili tudi neabonenti. Sedaj je pred nami nova sezona. Programski svet se bo sestal sredi julija in razmišljal o usodi abonmajske ponudbe. Naj izkoristim priložnost in vas povabim k aktivnemu

OBČINA MORAVČE

KULTURNI DOM
MORAVCE

ABONMA

soustvarjanju programa, ki nam bo v veselje. Če ste v zadnjem času gledali katero od predstav in vam je bila všeč ter ocenjujete, da bi zanimala tudi naše ljudi in kar je še pomembnejše, da je cenovno dostopna za naš proračun, o tem obvestite katerega od članov Programskega sveta ali preprosto napišite in pošljite na naslov Občina Moravče, Programski svet, Trg svobode 4, 1251 Moravče. Vsakega predloga bomo veseli in ga uporabili kot vodilo pri izbiri predstav za drugo sezono abonmajske predstave. Morda se bomo letos še bolj približali velikemu cilju, da bi vsaj enkrat v letu gostovalo poleg amaterskih gledališč tudi eno profesionalno. Pustimo času čas.

MAL

MAKS PIRNAT

(24. september 1875- 6. januar 1933)

Ni pomembno kolikokrat padeš, temveč kolikokrat se pobereš. Nadvse pomembno je koliko znaš, koliko znanja znaš uporabiti in ga posredovati drugim.

ŽIVLJENJE, DRUŽINA

Maks (tudi Makso) Pirnat je bil rojen na gradu Tuštanj pri Moravčah kot prvi od šestih otrok Luki Pirnatu in njegovi drugi ženi Ani Marjani (roj. Resnik, doma iz Blagovice). Po osnovni šoli, ki jo je obiskoval v Moravčah, je odšel v gimnazijo v Ljubljano, kjer je 1896 leta maturiral. Študiral je na Dunaju, najprej klasično filologijo (latinščino in grščino), nato pravo. Leta 1899 je odšel študirat slavistiko v Gradec, njegov profesor je bil tudi znani slavist in zbiratelj ljudskih pesmi Karel Štrekelj. Leta 1902 je opravil profesorski izpit. Poučeval je v Idriji, Kranju in Mariboru. Leta 1903 se je v Idriji poročil z učiteljico Ano Lapajne, ki je bila hči Franca Lapajnet, ustanovitelja veletrgovine s čipkami. Rodili so se jima štirje otroci, prvi od njih je bil znani kipar, grafik, časnikar in profesor na akademiji Nikolaj Pirnat (1903-1948). Po upokojitvi (zaradi bolezni) je živel v Tuštanju oz. v Ljubljani. Umrli je v Ljubljani 6. januarja 1933 in je tam tudi pokopan.

V slovenskem prostoru bolj znan kot Maks, je že omenjeni Nikolaj Pirnat. Ob 100-letnici njegovega rojstva je bila pripravljena obsežna razstava, okoli 350 del. Pisateljev vnuk, Nikolajev sin pa je prav tako kipar, Janez Pirnat, ki živi in ustvarja v Ljubljani in v Istri.

DELO

V Slovenskem biografskem leksikonu je Maks Pirnat označen kot poljudnoznanstveni pisatelj. Klasična filologija, pravo in slavistika so mu dali široko izobrazbo, ki jo je uveljavil ne le kot profesor slovenščine, temveč tudi kot avtor mnogih člankov o znanih Slovencih, o krajih kjer je živel in delal, o rodni Moravški dolini, na katero je bil močno navezan. Že kot dijak je pripravil praznovanje 400-letnice gradu Tuštanj. Pisati je začel že kot študent; na Rokopisnem oddelku v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani hranijo njegov dopis trnovskemu župniku Ivanu Vrhovniku iz leta 1898, v katerem se zanima za njegovo knjižico Ob stoletnici Vodnikovih "Novic", ki jih bo potreboval za nek sestavek, ki ga pripravlja za leposlovni klub Triglava (društvo slovenskih štu-

dentov v Gradcu). Pisal je v koledarje Mohorjeve družbe, v časopise Dom in svet, Ljubljanski zvon, Planinski vestnik ter v časnike Slovenec, Slovenski list, Slovenski narod, Jutro in Laibacher Zeitung. Objavljal je tudi v Izvestjih idrijske realke in v časopisu kranjske realke. V knjižni obliki je pri Mohorjevi založbi v Celovcu izšel njegov življenjepis moravškega rojaka matematika Jurija Vege z naslovom Juri baron Vega, slovenski junak in učenjak.

Maks Pirnat

V času, ko je Pirnat živel in delal v Idriji, je bil kot profesor vidna osebnost v tamkajšnjem kulturnem dogajanju. Napisal je kar nekaj člankov o Idriji, tako o zgodovinskih napisih v mestu, o rudarstvu, ipd. Ukvarjal pa se je tudi s planinstvom in leta 1904 ustanovil Idrijsko podružnico Slovenskega planinskega društva. Po njem so poimenovali kočo na Javorniku nad Črnim vrhom, ki so jo slovesno odprli leta 1907. Koča je, potem ko so bila pod Italijo prepovedana slovenska društva, propadla. Leta 1952 pa so idrijski planinci postavili novo Pirnatovo kočo, na kateri je tudi napis: "Ustanovitelju planinskega društva v Idriji in graditelju prve koče na Javorniku l. 1907 Maksu Pirnatu v spomin. Avgust 1956, idrijski planinci."

Eden od zapisov, ki so nastali ob pisateljevi smrti, Pirnata označi kot odličnega pedagoga, moža širokega obzorja, duhovitega in šegavega človeka ter dobrega govornika. Bil je slavist, ne le po izobrazbi, ampak tudi po srcu, zelo se je zanimal za slovensko književnost in o njej tudi pisal. V tedniku Slovenija je pisec (podpisan kot A-a in pravi, da je Pirnatov bližnji rojak) zapisal:

»Profesor Pirnat se je posvetil jeziku in slovenski književnosti, kjer ga je prevzemala rodoljubna romantičnost. Ljubil je prekipajoče besede in navduševalen nastop. Enak je bil v pisani besedi, govoru in vedenju. Znal je iz malenkosti pričarati veliko podobo ter vžgati rodoljubje ... Njegovi spisi so glavno vtiski, življenjepisi, potopisi, kramljanja o tem in onem, zlasti mu je bila pri srcu rojstna Moravska dolina in Sorško polje. Rad je nastopal kot ljudski govornik, kjer je ljubil sanjavost in zadovoljstvo romantične domačnosti.«

Eden od zapisov pomemben tudi za Moravče, je spominska črtica Prešeren v Moravčah, ki jo je, kot pravi, zapisal leta 1900, po pripovedi "starega Martinka" iz Moravč. Črtico je objavil Ljubljanski zvon leta 1904 (str. 111-115). V njej pripoveduje, kako sta se Prešeren in Miha Kastelic ustavila v tedaj najbolj znani moravški gostilni na Mlaki: "V kotu pri beli javorjevi mizi sedita tista dva gosposko oblečena Ljubljancana. Prijazno naju pozdravita in povabita, naj prisedeva. Bila sta jako prijetna možaka, stara tako okoli štirideset ali malo čez. Zato smo se tudi hitro razumeli in spustili v živahen pogovor, posebno ko nam je dobro vino, ki se je točilo na Mlaki, razvezalo jezike. Gospoda seveda kmalu napeljeta govor na domače pesmi, katere smo tedaj prepevali fantje. Rečeta tudi, da naj pokličeva še par drugih fantov moravških, s katerimi smo tedaj skupaj popevali. To sva tudi rada storila, da je bil zbor večji in močnejši. Mi veseli zapojemo eno domačo za drugo. Kar jih znamo, vse mora priti na vrsto. Tisti gospod, ki se je med pogovorom izdal za Kastelica, pridno zapisuje naše popevke in nas večkrat povpraša, če kaj ne razume dobro. Drugi gospod pa, kateri se nam je tudi naposled razodel, da je pravdarski doktor Prešeren iz Ljubljane, nas zamišljeno posluša in včasih tudi malo pritiska k našim glasovom."

Omenim naj še nekatere članke, povezane z Moravško dolino: Jovan Vesel Koseski (Dom in svet, 1898), Jurij Vega (Ljubljanski zvon, 1903), Slika Janeza Nepomuka v kapelici gradu Tustan (Izvestja muzejskega društva za Kranjsko, 1907).

Svoje stično mahinistično spričevalo, glasovo dobi, si je izposodil sto forintov, da je mogel oditi v Beč. A upanje ga je varalo. Hlastnove ni dobil. Zato ne more niti poravnati marežnega dolga, niti si nadalje izposoditi kakšne svote. Slavni odbor naj se blagovoljno onira na to razmero in post.

Planinska koča na Javorniku nad Črnim vrhom, poimenovana po Maksu Pirnatu

Dokumente iz Pirnatove zapuščine hranijo njegovi potomci, nekaj gradiva imajo tudi na gradu Tuštanj (tudi knjige iz njegove knjižnice), nekaj malega, to so predvsem pisma in razglednice, ki jih je pisal svojim sodobnikom (Ivanu Prijatelju, Tomu Zupanu, Antonu Funtku, Otonu Župančiču ...) pa hranijo na Rokopisnem oddelku v NUK-u. Tam sem našla tudi Pirnatov leposlovni poskus (verjetno ne edini), črtico z ljubezensko vsebino (oznaka rokopisa Ms 1466).

Objave (nekatero) o Maksu Pirnatu:

- Makso Pirnat. Slovenija II (13. 1. 1933) 2, str. 3.
- Prof. Makso Pirnat. Jutro XIV (7. 1. 1933) 6, str. 3
- Prof. Maks Pirnat umrl. Slovenski narod LXVI (7. 1. 1933) 5, str. 3.
- Prof. Makso Pirnat. Slovenec LXI (8. 1. 1933) 6, str. 6.
- KOBLAR, F.: Člani ljubljanske dijaške zadruga. Slaviistična revija III (1950), str. 156-166.
- CAPUDER, K.: Makso Pirnat. V: Slovenski biografski leksikon II. Ljubljana : SAZU, 1952. Str. 362.
- PAVŠIČ, T.: Makso Pirnat. V: Primorski slovenski biografski leksikon, 12. snopič. Gorica : Goriška Mohorjeva družba, 1983. Str. 7-8.
- PIRNAT, P.: Grad Tuštanj, 1490-1990. Tuštanj, 1994.

Za pomoč pri nastajanju članka in slikovno gradivo, ki ga je posodil za objavo, se zahvaljujem Petru Pirnatu, Maksovemu sorodniku in lastniku gradu Tuštanj.

MARTA GORJUP, bibliotekarka

PISMA BRALCEV

Nadaljevanje iz št. 5, str. 23

Naj se na kratko obrnem še na prehojeno pot občine do sedaj. Predvsem bi želel izpostaviti tiste odločitve in dejanja, ki so in ki bi lahko bistveno vplivala na razvoj občine.

Prvi mandat je prinesel zelo veliko aktivnosti pri oblikovanju občinske uprave, postavitvi in sprejemu osnovnih aktov občine, ... Predvsem pa je bila zelo pomembna uspešno zaključena delitvena bilanca, ki je posledično omogočila zagonska investicijska sredstva občini za naslednjih pet let.

Žal pa na zadnji seji takratnega občinskega sveta nismo uspeli izglasovati sklepa, s katerim bi omogočili izgradnjo praktično vseh cest v občini že v letu 1998.

Cestno podjetje Ljubljana nam je namreč ponudilo to možnost po fiksnih cenah brez obresti z dolgoročnim odplačevanjem.

Že takrat je bila cena ugodna in zaradi spremembe plana izgradnje avtocest v tistem letu, bi lahko to možnost v celoti izkoristili. V praksi bi to pomenilo vsaj 30 do 35% nižjo ceno končnega obračuna. Račun bi plačali v 6 do 7 letih. Prihranek bi izhajal iz stopnje letne inflacije, brezobrestnega pogodbenega razmerja in letne rasti cen surovin asfalta. Razvoj se je kljub temu nadaljeval in poleg splošnih nalog, ki jih je občina opravljala v skladu z zakonskimi pristojnostmi, smo iskali tudi rešitve za gospodarske probleme v občini.

Podjetje Termit je namreč ponudilo občini možnost nakupa cca. 20 % lastniškega deleža.

To ponudbo je občinski svet sprejel. Kaj kmalu pa je tisti del vodstva podjetja, ki ni izhajal iz občine in ki ni bil vezan na življenje v naši občini spoznal, da bi bila občina »prenevaren« partner pri programu lastninjenja podjetja. Ta skupina je prepričala delavce, da občina ni dobrodošla v lastninski strukturi podjetja. Projekt torej ni bil izpeljan. Občina bi vse-

kakor bistveno vplivala na poslovanje podjetja predvsem v tistem smislu, da bi največji delež prostih sredstev, ki ne bi bila vložena v investicije, usmerila k zaposlenim kot sredstva za plače. Tako bi bili delavci deležni sadov svojega lastnega dela in truda in ne le zgolj maloštevilni lastniki, kajti tudi v tem podjetju prihaja do koncentracije kapitala.

Vsaj upam lahko, da je podjetje poleg upravne stavbe preneslo v Moravče tudi sedež firme v sodnem registru. Če temu ni tako, potem še vedno odteka v občino Domžale velik del dajatev, ki jih mora plačevati podjetje po svojem domicilnem principu.

Kar nekaj vprašanj se je pojavljalo v tistem obdobju in vsi so želeli vedeti, kakšen je dejansko interes Občine. Cilji so bili povsem jasni, posredno zmanjšati pritisk na del proračuna, ki je namenjen socialni.

Mojemu prisilnemu odhodu z mesta župana so botrovali spori v takratni Bajukovi vladi. Pritožba na pristojnem sodišču še do danes ni rešena, kar kaže na to, da je bil politični scenarij dobro pripravljen.

Glavni akter je bil eden izmed tedanjih ministrov v vladi, ki je pripravil »podlago«, da bi njegova stranka prevzela mesto župana v naši občini. Politika pa je nepredvidljiva in razvoj dogodkov je šel svojo pot. Ko govorim o politiki, bi želel povedati, da se je ne more izogniti niti delo niti življenje v občini. Nesmiselno je razmišljati, da je moč voditi občino brez političnih strank in politike, koalicije, opozicije, občinskega sveta, lobiranja, povezovanj v regije, ...

Politika ni nič drugega, kot določanje prioritet v razvoju občine skozi zorni kot vrednot in pogledov na življenje. Vsak od svetnikov ali političnih strank oziroma posameznikov v občinskem svetu se mora odločiti, čemu daje prednost. Je to zdravstveni dom, knjižnica, otroški vrtec, dom ostarelih, ...

Pri tem mora t.i. koalicija z županom na čelu skrbeti tudi za pravilnost postopkov proceduralne narave in zakonitosti svojega dela. Če gre za napake, vsebinske narave in procesno neoporečnost, je seveda oškodovana občina kot celota. Če pa gre za procesne napake, je škoda drugačne narave. Takrat govorimo o vprašanju legalnosti in legitimnosti postopkov.

Podobno situacijo smo lahko pred kratkim spremljali tudi v Državnem zboru RS v zadevi »izbrisani«.

Povsem jasno je, da noben upravni akt, torej v navedenem primeru odločba, ne more biti izdana, ne da bi imela zakonsko podlago. Človekove pravice so nedvomno najvišji imperativ demokracije, a tudi demokracija zahteva pravila, ki se morajo izražati v zakonodaji. Politična nestrpnost odgovornega ministra je bila očitno prevelika.

Če se ozrem na delo novih občinskih struktur lahko rečem, da tudi tu veljajo zakonitosti politike.

Osebo lahko očitam vodstvu občine in to predvsem občinskemu svetu, da ni izpeljal projekta izgradnje doma ostarelih. Še v stari sestavi smo namreč uspeli pridobiti tako idejne projekte kot tudi investitorja za izgradnjo doma ostarelih. Danes bi že polno obratoval in po primerjalnih osnovah bi zaposloval direktno in tudi posredno preko 100 delavcev. Povsem normalno bi bilo, da bi to bili naši občani.

Če lahko razumem županjo, da je zaradi političnih razlogov blokirala ta projekt in na novo začejala z idejo Baragovega doma, pa enostavno ne razumem svetnikov OS, da so zavrgli teh 100 delovnih mest.

Ko sem govoril o legalnosti in legitimnosti, bi rad omenil še primer sprejemanja prvega proračuna občine v novi sestavi. Takratni član občinskega sveta Karol Svetlin, je opozarjal, na nesmiselnost planiranja sredstev za izgradnjo otroškega vrtca. Na Ministrstvu za šolstvo je namreč dobil informacijo, da le to ne bo v tistem letu financiralo izgradnje. Zato je Svetlin predlagal, da se ta sredstva planirajo v proračunu za prihodnje leto. Potem so se dogodki odvijali, kakor je vsem znano, a želel bi poudariti, da takrat sprejeti proračun ni bil legalen, ker med prvim in drugim predlogom ni bila opravljena javna obravnavna kar predvideva statut občine. Zaradi takšnih napak seveda ne propade občina. Župan ali županja pa le mora poskrbeti za pravilnost postopkov še posebej, če ima v občinskem svetu večino.

Prav tako je nelogična in nesprejemljiva odločitev občinskega sveta, da prodaja oziroma kakor lahko beremo v dnevnem časopisju - podari rentgenski aparat, ki ga je Občina nabavila zato, da našim krajanom ne bi bilo potrebno po nepotrebnem potovati v Kamnik, Domžale ali Ljubljano zgolj zaradi rentgenske slike zoba, ki jo potrebuje terapevt, dentist pri svojem delu.

Ponovno sem preveril in trdim, da je navedeni aparat še vedno zelo

sodoben in omogoča tako imenovano računalniško nadgradnjo za neposredni slikovni prikaz podatkovnih baz, kar bistveno olajša delo zdravnika. Znan je tudi spisek zobnih ordinacij v Sloveniji, ki tak aparat s pridom uporabljajo.

Spoštovani svetniki, ali res ne vidite, da postajate predmet manipulaciji različnih interesov.

Prav zanima me, v kateri privatni ambulanti na »jugu« bo pristal ta aparat. Življenje pa kljub takšnim napakam teče dalje. Danes je občino potrebno pohvaliti predvsem v tem, da je uspela »prebiti« občinske meje in se uveljaviti tudi v povezovanju z občinami v drugih državah. To je pomemben segment v razumevanju EU dimenzij.

MATJAŽ KOČAR, Moravče

*Delo, skrb, trpljenje
Tvoje veliko je bilo življenje.*

ZAHVALA
ob izgubi našega dragega

Franca CAPUDRA iz Negastrna

Iskreno se zahvaljujemo vsem znancem in prijateljem za izrečena sožalja, podarjeno cvetje, sveče, sv.mše in vsem, ki ste ga pospremili na njegovo zadnjo pot.

Posebno se zahvaljujemo medicinskemu osebju, gospodu župniku za opravljen obred, za zaigrano tišino, pevcem KID Limbar za zapete pesmi, g. Majdiču in g.Ravnikarju za besede slovesa in sosedom, ki ste nam stali ob strani in pomagali.

Vsi njegovi

*Mami, babi ni umra,
le očke je zaprla.*

Z žalostjo v naših srcih se spominjamo 23.julija, ko nas je pred dvema letoma nenadoma zapustila ljuba žena, mami in babi

Ančka KVEDER z Vrhpolj 36

Hvala vsem, ki se je še spominjate in ji prinesete cvetje, prižgete svečko na njenem preranem grobu.

Vsi njeni

ZAHVALA

V 98.letu nas je zapustila

Marija ROŽIČ roj. Urbanija iz Podstrani

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, znancem, prijateljem, zdravstvenemu osebju iz Moravč in Domžal, gospodu župniku, gospe Vidi Per za govor rejnec, pevcem iz Nakla, vsem, ki ste izrekli sožalje, podarili cvetje ali sveče, za vso pomoč ter spoštljivo slovo na njeni zadnji poti.

Njeni

PA BREZ ZAMERE

*Pekarna sred Moravč stoji,
privablja ljudi,
a promet močno bremeni.*

*Ne briga te stiska voznikov,
ki drenjajo se ob jutranji gneči
skoz moravško središče.
Važno je le, da svež kruh brž dobiš
pa avto pustiš sred ceste,
al sred križiša.*

MOJA SOSESKA 2004

Náša dolina premore naj gasilca

Priljubljeni politik? Najslavnejši televizijski voditelj? Najboljši filmski igralec? Poznamo jih iz medijev, vse resnice, neresnice in pikantne podrobnosti. Kaj pa zidar, kozmetičarka, čebelar, zobozdravnik, električar, tajnica in drugi, ki jih srečujemo vsak dan in so enako pomembni in potrebni, da lahko normalno živimo. Jih poznamo?

Lahko jih spoznamo v "Moji soseski". Moja soseska je namenjena izbiri najbolj priljubljenih predstavnikov posameznih poklicev.

Letos so bralci Slovenskih novic ter poslušalci Vala 202 izbirali naj-predstavnike petintridesetih poklicev. Izbrani so bili povabljeni na zaključno prireditev Moja soseska 2004 na TV Slovenija. Z voditeljema Sašem Hribarjem in Veroniko Žajdela so ugotavljali, kako pomembni so za nas moč, ugled, slava, denar in uspeh.

Kot naj-gasilec je bil izbran Milan Peterc iz Straže pri Moravčah, ki mu iskreno čestitamo in želimo še veliko poklicnih uspehov.

B.D., foto Žare Modic

sliko pleskarstvo^o
PIRC

Matej Pirc s.p.
gsm 041-647-602
Stegne 11
1251 Moravče
www.slikopleskarstvo-pirc.com

- prekrivanje streh,
- kleparska dela,
- montaža strešnih oken

stavbno kleparstvo

Robi Jančar s.p.
Vrhoplje 5, 1251 Moravče
gsm. 041 352 057

SPINA

Vabimo vas, da izkoristite
vse ugodnosti Mercatorjevih
poletnih prodajnih akcij.

Mercator

AVTOŠOLA
LONČAR d.o.o.

Slamnikarska 1a, 1230 Domžale
pri stanovanjskem objektu KRIZANT (bivši Toko) oz.
za kitajsko restavracijo v Domžalah

Marko: 041/785-735, Barbara:
031/209-501, Janez: 041/697-971,
Milan 031/303-033

Tečaj CPP 12.7. ob 18. uri